STELLINGWARVER®

SPREUKEKELINDER 1997

Saemenstelling: Pieter Jonker, Stellingwarver Schrieversronte

053 - 4312773. ®© Uitgeverij Van de Berg - Enschede.

Ni'jjaorsdag
Dag van de Vrede

L.K. 02.47

woensdag

1

jannewaori

donderdag

2

jannewaori

Gelok-zegen-in-'t-ni'jjaor.

1997

vri'jdag

3

jannewaori

zaoterdag

4

jannewaori

Aj' an et geld kommen,
koj'm an et geweten.

1997

Veul heil en zegen in 't ni'jjaor!

Vaeke weensken de meensken mekeer, zonder d'r al te vule over nao te daenken, alle goeds toe veur et ni'je jaor. Et wodt haost een betien een gewôonte, et wodt aenlik vanzelssprekend vunnen dat d'r alweer een ni'j jaor veur de deure staot. Gelokkig weten wi'j, meenskekiender, niet wat oons allegere in dat ni'je jaor te waachten staot. Vaeke zitten we mit goeie veurnemens: now stop ik toch echt mit roken, van 't jaor zal ik meer an sport doen, ik wil ofvalen en minder gebakkies eten. Een ni'j jaor zit vol mit ni'je kaansen om d'r weer wat van te maeken. En now zitten jim te lezen op et eerste blattien van de vierde Stellingwarver scheurkelinder, dat et ni'je jaor inludet. Ja, et is alweer veur de vierde keer dat d'r zoe'n kelinder verschient. De Stellingwarver Schrieversronte is daor verhipte bliede mit, want disse kelinder is netuurlik een promosiemiddel eerste klas veur oonze ieuwenoolde tael en veur de schrieveri'je in et Stellingwarfs.
Dit ni'je jaor 1997 wodt een hiel biezunder Schrieversrontejaor, want d'r is feest. In 1972 wodde in april in Wolvege de Schrieversronte opricht in anwezighied van zoe'n veertig meensken. Now, 25 jaor laeter biwwe een klub van krapan duzend en die klub van duzend gaot et hiele jaor feestvieren. Laowwe hopen dat 1997 veur jow en veur oons een goed jaor, een jaor mit fleurige kaanties wodt. De kelinder stikt van biezundere anbiedings, en dat begint al op et volgende blattien. Want as et veur oons feest is, dan ok veur jim!

Pieter Jonker

Hooltgravure Lindenoord (1)

Et hiele jaor kieken jim op disse kelinder tegen een prente an die maekt is deur Peter Lazarov uut Oosterwoolde. Hi'j het in de zommer van 1966 veur de kelinder een hooltgravure van et huus Lindenoord in Wolvege maekt. In et jaor 1996 was et Waeterschop "De Stellingwarven" nog eigener en bewoner van dit prachtige huus, dat zi'j zo veurtreffelik restaureerd en onderholen hebben. Zi'j hebben d'r veur zorgd dat disse parel van Wolvege weer schitteren kon. Mar ze hebben d'r ok veur zorgd dat we van disse prachtige hooltgravure genieten kunnen. Doe ik mit Peter Lazarov et gebouw an de buterkaante bekeken hadde, doe kwam hi'j al gauw tot de konklusie dat hi'j een betien een aander gezichtspunt kiezen wol. Et huus Lindenoord staot meerstal mit de veurkaante brieduut op 'e foto. Mar neffens Peter was d'r niet alliend et prachtige Lindenoord, mar ok die indrokwekkend grote boom naost Lindenoord. Hi'j maekte d'r disse kompesisie van. Et risseltaot hangt now bi'j jow in de kaemer.
De eerste anbieding die wi'j jow as koper van disse kelinder doen kunnen, is een originele en signeerde drok van et oorspronkelike blok daor disse gravure opmaekt is. D'r bin twintig exemplaoren risserveerd bi'j de Schrieversronte en de prente kost f 25,-- en is te bestellen bi'j de Schrieversronte, Pb. 138, 8430 AC Oosterwoolde, till. 0516-514533.

Pieter Jonker

Driekeuningen (r.k.)
Epifanie (prot.)
Zunne op 08.47, zunne onder 16.44

zundag 5 jannewaori

maendag 6 jannewaori

Zeuven jaor gewaeterd en zeuven jaor dreugen,
dan hej' goed waegenmaekershoolt.
(Langedieke)

1997

deensdag 7 jannewaori

woensdag 8 jannewaori

't Gevuul het zien reden
die et verstand niet kent.

1997

Troost

Oons beppe kon
stokkend noch dood,
zee elkeniene.

Mar krek veurbi'j
de biebeltekst
boven de schostienmaantel:
Werp al uw bekommernis
op Hem en Hij zal u rust geven,
stonnen,
om een hoekien,
heur valeriaandruppen.

Bennie Holtrop
(Uut: Van twie kaanten, 1995)

Oolde ekkelboom

Oolde ekkelboom
midden in et laand.

Ie gavven me indertied
li'jte veur de wiend,
een dak veur de regen.

Now perberen we oons,
vergruuid mit de grond,
beidend staonde te holen.

Tegen de verzoering in,
tegen de ontwotteling in,
tegen de ontmeenseliking in.

Twie ienlingen, ieje en ikke.

Johan Veenstra
(Uut: Ik had een doeve, in: Sletel parredies, 1994)

donderdag **9** **jannewaori**

vri'jdag **10** **jannewaori**

Veul geleuven en weinig geven,
doet de gekken in vreugde leven.
(Munnikeburen)

1997

zaoterdag **11** **jannewaori**

zundag **12** **jannewaori**

Hoe aarmer de vlooien, hoe feller as ze stikken.
Dat wodde zegd van opscheppers, die niks van belang naor veuren brochten.
(Steggerde)

1997

Feest

Now wil ik me netuurlik nargens mit bemuuien, mar hebben jim al toegaankskaorten veur et feest van de Schrieversronte op zaoterdag 11 jannewaori bi'j Dragt in Wolvege?
Op die zaoterdag wodt d'r een Stellingwarver revue opvoerd onder leiding van Anne Mulder uut Wolvege. Tientallen mitwarkers en mitwarksters het hi'j in et spier om dit ofwisselende spektaokel veur et voetlocht te brengen. Lieties, schetsies, veurdrachten, daansies en nuum mar op. Een eigen Schrieversronte-jubileum-revue, wie hadde dat now ooit daenken kund? Dat meug ie as echte Stellingwarver toch niet missen. Al een hiel schoft het de Schrieversronte et perbleem dat ze daenken dat de meensken d'r allegere lang niet in kunnen bi'j Dragt. Van veur tot aachter zetten we et stiefvol mit stoelen. En misschien is die aovend ok wel al uutverkocht, mar bel veur de zekerhied nog even mit de Schrieversronte as d'r nog plak is: 0516-514533. D'r komt in principe mar iene veurstelling en aj' die missen dan hej' daor et hiele jaor spiet van.
En is toch prachtig aj' laeter zeggen kunnen: "Ja, mar daor weren wi'j ok bi'j!"

Pieter Jonker

Krokus

Zomar inienen, hokus-pokus,
Zomar inienen het de krokus
Zien tere blatties eupendaon
En staot ie in de tuun te praolen
En speult ie mit de zunnestraolen,
Die bliede om him henne gaon.

Et is nog mar zo even leden,
Die winter- dat we baentien-reden;
Die winter - mit zien baargen sni'j.
Zeg krokus, doe 't begon te dujjen,
Zeg docht ie doe mitien an 't blujjen?
Wat staoj' daor mooi - wat staoj' daor li'j.

Wie was et, die dit Wonder dee?
Wie was et, die de Woorden zee?
Wie was et, die jow blatties kleurde?

De meensken zaggen jow zo staon;
Ze keken en bin wieder gaon.
Ze wusten, dat et zo gebeurde;
Ze vunnen, dat et ok zo héurde....

Jouk
(Uut: Een haandvol speulgoed, 1972)

Zunne op 08.43, zunne onder 16.54

maendag

13

jannewaori

deensdag

14

jannewaori

Een fiepseltien is in Spange een dun stokkien koeke.

1997

E.K. 21.03

woensdag

15

jannewaori

donderdag

16

jannewaori

'n Flut en een fleer,
'k bin d'r zo weer.
(De Fochtel)

1997

Et kiend

wat moet ik toch
in disse wereld
wat moet ik hier
mit dat geweld
zal ik mar niet
weeromme keren
bin ze hier nog
op mi'j gesteld
ik kan haost nargens
locht zien schienen
et liekt hier duuster
as de naacht
kan ik hier nog wel
ruste vienen
wodd'ik hier argens
nog verwaacht?

Lamkje Hof-de Boer
(Uut: Van mien kaant bekeken, 1981)

Hooltgravure Lindenoord (2)

Peter Lazarov woont en warkt as hoolt- en keupergraveur sund oktober 1990 in Oost-Stellingwarf. De hooltgravure, de hoolt- en linosnede raeken staorigan uut de mode. Oonze ooldere keunsteners, Johannes Mulders, Dirk Kerst Koopmans, Jan Abraham Bakker en Sierd Geertsma, hebben netuurlik prachtige Stellingwarver prenten maekt in disse techniek, mar heur burijnen rusten veurgoed. En dus meugen we d'r best wel een betien wies op wezen, dat we een keunstener mit zokke gaoven in oons midden hebben. Dirk Kerst Koopmans zee veurig jaor tegen Remco Heite en mi'j over zien vrund Lazarov: "Die Peter, dat is een groot-meester." En doe zee Remco Heite: "Dat de iene grootmeester dat over de aandere zeggen kan, dat vien ik prachtig!"
Meer hoeft d'r ok niet zegd te wodden, donkt me. Zokke uutspraoken vergete ik mien hiele leven niet meer.
Peter Lazarov het krapan veertien daegen an et graveren west. Eerst mos hi'j vanzels een ontwarp-tekening maeken. Zoe'n tekening moet in spiegel op et hoolt overbrocht wodden. Dat graveren, dat hool ie mar een vief, zes uren daegs vol. De keunstener beschikt over alderhaande burijnen (dat bin fiene, scharpe messies mit een hoolten knoppe as haandvat). Wat wit op 'e prente wezen moet, moet votsteuken wodden. Zwat blift staon. Now verwaacht ie aenlik dat d'r alliend mar zwat en wit bestaot, mar deur arcerings kuj' alderhaande soorten griestinten suggereren. Pattie keunsteners zoas Nico Bulder b.g., die hullen daor hielendal niet van. Die wollen alliend in zwat en wit warken. Maarten de Jong Jr. en Dirk van Gelder in Nederlaand warkten wel mit de toonburijn. Peter vint et prachtig om alle technieken in de hooltgravure uut te perberen.

Pieter Jonker

Begin van de Bidweek
veur de ienhied

vri'jdag
17
jannewaori

zaoterdag
18
jannewaori

Een fikse boeremeid kost mar een daelder.
(Hooltpae)

1997

H.K.H. Preenses Margriet (1943)

Zunne op 08.36, zunne onder 17.06

zundag
19
jannewaori

maendag
20
jannewaori

Flik, flak, flaander,
ik eerst en dan 'n aander.
(Oftelvassien uut Donkerbroek)

1997

In Memoriam

Wat he'k een hekel an jow had!
Wat he'k wel op jow foeterd!
Wat he'k een muuite mit jow had!
Wat he'k deur jow wel ploeterd!
Dat was nog in mien jonge tied,
Doe 'k jow zo goed niet kende,
Doe 'k pattietoeren, deur jow schuld,
Op 'n woord een ure stende.
Mar laeter he'k jow kennen leerd
En doe kon 'k jow warderen!
Ik hul van jow en 'k mocht jow graeg!
Wat kan 't al vremd betéren!

En now, now bin ie d'r niet meer...
Now mag 'k jow niet meer bruken!
Mar 'k zal, daor kuj' wel van op an,
Nog vaeke om jow zuken.
Op schoele heb ie ofdaon now,
Dat spiet mi'j wel een schelling.
Mar in mien hatt' blief ik jow trouw
Heur, goeie, oolde spelling!

H.J. Bergveld
(Uut: Klaeterjaegers, 1976)

Uutslag

van examens
kriej' drie keer
uutslag

ien keer van de zenen
en twie keer van et risseltaot

Knillis

Jatwark

Jatwark
is
ok wark

Knillis

deensdag

21

jannewaori

woensdag

22

jannewaori

'n Hoolten huttien,
mit een keuperen fluttien,
mit een dri'jer in 't gat.
Rao, rao wat is dat?
(In Blesdieke is dat een oolderwetse koffiemeulen)

1997

V.M. 16.11

donderdag

23

jannewaori

vri'jdag

24

jannewaori

Koj' een dukende gaanze tegen,
is d'r kaans op regen.

1997

Mittertied

had as een stien
kot veur 't gat
hatstikke zat
een trap van zien bien

blauw van kleur
een oolde kroeg
nooit een keer vroeg
en doe... zag hi'j heur

de zunne kwam op
maekte van zien kwaoie
een eerlike kop

d'r wi'jde wat stof
want ok hadde stien
brokkelt mittertied of

Harmen Houtman
(Uut: Onder eigen volk, 1979)

Hooltgravure Lindenoord (3)

De Belgische hooltgraveur Luc de Jaegher het al es angeven dat et muuilike en toegeliekertied ok et spannende van et hooltgraveren is daj' as keunstener tal van technische perblemen overwinnen moeten. Et is een muuilike techniek. Peter Lazarov is over zien hooltgravure van Lindenoord zels ok wel tevreden. Hi'j vint him beter as de prente van et bescharmd dörpsgezicht van Berkoop, dat veurig jaor de kelinder sierde. D'r zit een prachtige diepte in de prente deur de kompesisie en veural de boom is prachtig graveerd. Disse prente past in de beste Ingelse tradisie van graveren. In Ingelaand staot de hooltgravure op et heden weer hoge anschreven. D'r verschienen tal van boeken op dat terrein en de priezen van de hooltgravure liggen daor vier keer zo hoge as in Nederlaand. As et graveren klaor is, moet de gravure nog drokt wodden. Dat kuj' mit de haand doen en ok mit een oolde degelpasse. Peter maekt vaeke een peer ofdrokken mit de haand om te kieken hoe et risseltaot is. Ie kun dan nog bepaolde details anbrengen. In Amsterdam woont en warkt Arie van Diemen; hi'j is de man, die de blokken van Peter altied drokt. Uren is hi'j doende om et blok goed of te stellen. Peter het mi'j wel es verteld, dat Arie van Diemen nog meer uut de blokken haelt as dat hi'j zels mit een haanddrok doen kan. Die Arie van Diemen is een duvelskeunstener. Ik hebbe in oons laand nog gien meensken troffen, die beter wark leveren as him. Tegere mit aandere kenners van de kleingrafiek in oons laand kwam hi'j tot de konklusie dat disse hooltgravure van Lindenoord een meesterstok van Peter Lazarov is.

Pieter Jonker

zaoterdag 25 jannewaori

zundag 26 jannewaori

Dat is me wel een zoe'n gaorenklopper,
die preekt alles bi'j mekeer.
(Steggerde)

1997

Zunne op 08.27, zunne onder 17.18

maendag 27 jannewaori

deensdag 28 jannewaori

Welterusten.
't Heufd op 't kussen.
't Gat d'r bi'j del.
Slaop wel.

1997

Medelspoorbaene

staorigan komt et denderen dichterbi'j
de slang' verlochte raempies
komt uut de bos
duukt in een heuvel mit rogge

verdwient aachter halfriep fruit
rattelt over de brogge
naor de ere kaante van de Maas

een plaetien, een jongesdroom
op 'e vliering van mien heufd

Willem Jan Teijema
(Uut: Interieurarchitekt, 1994)

Sni'jklokkien

Een sni'jklokkien ston in de nattige sni'j;
't was veurjaor, mar 't wol niet echt dujjen.
Daor kwammen een hieleboel meensken veurbi'j,
die zaggen dat sni'jklokkien bluuien.

Ze zeden: "Kiek daor es, dat is et bewies
Dat is et Geweldige Wonder!
Een peer daegen leden was alles nog ies,
mar 't Veurjaor, dat gistte d'r onder!

Now staot daor een plaantien, zo iel en zo teer,
zo mooi mit dat spierwitte rokkien.
Zeg bloempien, wat schommel ie drok henne-weer;
zeg, luud' ie je klinkende klokkien?"

Et sni'jklokkien bibberde stillegies deur:
'Wat hebb' ik mi'j smerig verkeken!
Zeg meensken, ik redde dat zo niet meer heur!
Jim zien et toch wel an mien spierwitte kleur?
Wie brengt mi'j vanaovend een deken?"

Jouk
(Uut: Wille op 'e brille, 1982)

woensdag **donderdag**

29 30

jannewaori **jannewaori**

Ieder zien meuge, zee de jonge,
en doe tuutte hi'j zien mem veur 't gat.
(Berkoop)

1997

H.M. Keuninginne Beatrix (1938)
L.K. 20.41

vri'jdag **zaoterdag**

31 1

jannewaori **feberwaori**

In Scharpenzeel kennen ze et woord fiekmeester veur een man mit een protte kiender.

1997

Hoogmoed

We bugen oons
naor him toe,
praoten kroem
mit him,
de gaastarbeider,
kroem as tegen
een poppien
in de wiege;
we geven him
glimkend
een kloppien
op 'e schoolder,
zo doe'we dat
mit iene die
oonze naoste is.
Van hoogmoed
hewwe gelokkig
gien weet:
aj' je zo lege bugen,
ziej' domweg niet
wat hoogmoed is!

Jan van Overtjonger
(Uut: Onderwegens, 1987)

Anatomische les

Onherkenber,
tot in de kleinste
vezelties ontleded,
lag et besien
op 'e taofel,
mar et levensvonkien
dat ontbrak,
en gieniene wus
waor et bleven was.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Maria Lichtmis (r.k.) Zunne op 08.17, zunne onder 17.31

zundag
2
feberwaori

maendag
3
feberwaori

Et is me zoe'n volkien, zee de duvel,
doe hadde hi'j een krojevol kikkers.
Doe as hi'j ze d'r in hadde,
floepten ze d'r net zo hadde weer uut.
(Scharpenzeel)

1997

deensdag
4
feberwaori

woensdag
5
feberwaori

As je et gat jokt,
wodt de botter duur.
(Noordwoolde en Berkoop)

1997

Hooltgravure Lindenoord (4)

Peter Lazarov, die in Oosterwoolde woont en warkt, moet et veural hebben van opdrachten. Naost zien opdrachten maekt hi'j ok vri'j wark. Dat is riegelmaotig op tentoonstellings in binder- en buterlaand te zien, mar ok hi'j him thuus. Dat grote wark van him is hiel knap. Hij maekt ok schilderi'jen in eulievarve en hi'j is slim doende mit et ontwarpen op 'e komputer. In de opdrachte-sfeer tekent of schildert hi'j petretten van meensken. Veur boekillestraosies in de hooltgravure- techniek wodt hi'j ok riegelmaotig vraogd. Veerder maekt hi'j veur hepaolde gelegenheden hooltgravures (b.g. as meensken zoveule jaor trouwd binnen). In keuper- en hooltgravure, mar ok in CAD (Computer Added Design) maekt hi'j exlibris (dat hin boekmarken, die aj' as eigendomsmark in je boeken plakken kunnen). Aj' meer weten willen over boeken en puhlikaosies over Peter Lazarov of over boeken mit illestraosies van Peter en over grafiek-mappen, dan kuj' schrieven naor de Stichting Nobilis, Posthus 153, 8430 AD Oosterwoolde; dan kriej' een infermaosieblad toestuurd.
Now hehhen jim op disse kelinder al lezen kund dat disse kelinder vol mit anbiedings zit, fsy now volgt de twiede anbieding. De eerste vief meensken die heur anmelden, kun een exlihris maeken laoten deur Peter Lazarov veur f 500,-- i.p.v. de gebrukelike f 650,--. Et exlibris wodt daornao drokt in een oplaoge van 500 stoks veur f 250,--. Meer kan ok, mar dan hin de kosten een betien hoger. Levertied is zowat een jaor, vanwegen et drokke pergramme van Peter Lazarov. Over thema, onderwarp, ofbeelding wodt netuurlik overleg voerd. Anmelden ok bi'j de Stichting Nohilis. Alliend de eerste vief meensken kommen in anmarking veur disse speciaole anhieding.

Pieter Jonker

Laandschop

a'k in de uren leve
waor links gien links meer is
en onzekerhied haost wanhoop wodt
dan wil ik vlochten...

- in de laandschoppen van Van Gogh
waor appelblossem mit de eerde speult
en zunne roggevelden trillen lat -

totdat ik me bedaenke
dat ok hi'j mit duustere varvestreken
et noodlot van et leven schilderde

dan vuul ik me
niet meer allienig,
mar even in zoe'n husien
in zien laandschop...

Harmen Houtman
(Uut: Veur de vorm, 1994)

donderdag

6

feberwaori

vri'jdag

7

feberwaori

Geelvleugeltien is de Stellingwarver naeme veur de zangliester.

1997

zaoterdag

8

feberwaori

zundag

9

feberwaori

Geld en goed is eb en vloed.

1997

Slot

ik kieke naor mien herinnerings
as bin ze bi'jzet
aachter glas,
in een vitrine:
de inhoold liekt d'r
groter en mooier,
mar ie staon d'r nooit
dichte genog bi'j;
de boverkaante spiegelt
nog waezig je beeld:

klein vlakkien
in een eindeloze zael
vol mit dezelde vitrines
en dezelde diezige beelden
van meensken die heurzels
geern dudelik kriegen willen.

Lodewiek Hooghiemstra
(Uut: Eilaand van glas, 1986)

Tessel as een geite (1)

Een verontrustend bericht in et ni'js lestdaegs: de hieltied meer jonge kiender hebben eetperblemen. Dat now hebben de geleerden ok drekt mar onderzocht hoe zoks soms komt, want dat is wel zo makkelik. En wat hebben ze ontdekt? Een protte oolden hebben vandaege-de-dag een 'laot de boel mar wi'jen gedrag'. As een kiend et eten niet lekker vint, dan hoeft et et niet op te eten, mar mag et wel wat lekkerders hebben. En op die meniere kriej' dus onuutstaonbere, vervelende kieskauwerige tiewerds van kleinjongen. En we kennen ze allemaole: zokke oolden en zokke kleinjongen.
Martin en Linda wonen in zoe'n malle kronkelige ni'jbouwwiek in Oosterwoolde. Ien joongien hebben ze: Dennis-Pieter, mit een strepien tussen Dennis en Pieter. En meer jongen kommen d'r ok niet, want Linda wol én een kiend én een carrière butenshuus. Dat as pedicure komt ze now bi'j meensken an huus, dat zodoende bekubbet ze oolde kerels de kalknaegels en zo. En now schets ik jim op et volgende blattien gewoon even een huuselik taferieltien bi'j Martin en Linda in die malle ni'jbouwwiek in Oosterwoolde.

Johan Veenstra
(Uut: Stellingwarver Stiekelstokkies 3, 1995)

Rosenmontag
Zunne op 08.04, zunne onder 17.44

maendag

10

feberwaori

Vastenaovend

deensdag

11

feberwaori

Twie geleuven op iene peul,
is iene teveul
(Oosterwoolde)

1997

Aswoensdag (r.k.)

woensdag

12

feberwaori

donderdag

13

feberwaori

Feberwaori keurt je en meert nemt je.
(In et vroege veurjaor raeken een protte meensken weg.)

1997

Tessel as een geite (2)

Et is kwat veur zesse aovens, Martin is krek thuus van zien wark op 'e grösdreugeri'je en Linda is mit de eteri'je doende. Op et aanrecht staon drie schaolties mit yoghurt en muesli en Linda het krek een kaant en klaor prakkien in de magnetron drokt, want tied om fesoenlik eten klaor te maeken het ze niet, want ze het om kwat veur zeuven al weer een ofspraoke om de naegels van een oolde kereld an de Snellingerdiek in te kotten, en et is Martin zien joggingaovend. Twie keer in de weke vligt Martin, tegere mit een buurman, in een trainingspak mit een waes veur de ogen en een hatverlamming riskerende, Oosterwoolde een keer in de ronte. Dat Dennis-Pieter, mit een strepien d'r tussen, zal dommiet zolange naor de buurvrouw toe. En dan begint et daegelikse gesodemieter as Linda et kaant en klaore prakkien uut de magnetron op 'e taofel zet het. Eerpelties mit rooie kool en appelties. Ze het Dennis-Pieter krek wat in 't bod schept of et misbakseltien begint zoas gewoonlik te mierken.
'Dennis-Pieter lust gien rooie kool. Dennis-Pieter wil een milky way.' En zo lammeteert die kleine verrekkeling nog een schoffien deur en hi'j slat d'r bi'j mit de lepel op et bod. (Hoe dit veerder gaot, lezen jim op et volgende blattien.)

Johan Veenstra
(Uut: Stellingwarver Stiekelstokkies 3, 1995)

Tessel as een geite (3)

'Dennis-Pieter wil een milky way!'
Now, Martin wil dan nog wel es opspatteren.
'Vreet op, jonge, eers kuj' een oplawaaier kriegen.'
Ja, aanders praot Martin vanzels altieten Hollaans, daor komt Dennis-Pieter laeter zo verschrikkelik vule veerder mit, mar as Martin lelk is, dot hi'j inienend gewoon.
Mar et helpt allemaole gien spatter. Dennis-Pieter is tot in de stobbe verwend en zeurt deur, totdat hi'j van Linda een milky way krigt.
Wat een huusholing! De medeme tied! D'r komt laeter gien klap van die Dennis-Pieter terechte. Ze mossen dat smerige jankertien gewoon es over de kni'je nemen en een pak rammel geven. Daor zol hi'j van opknappen. Mar dat is pedagogisch vanzels niet verantwoord, want dat kleine mispuntien belt vanzels drekt de kiendertillefoon dat hi'j thuus mishaandeld wodt. Wat een tied!
Dan wi'j vroeger, as kiender in de krappe vuuftiger jaoren, krek nao de oorlog. Wi'j atten wat mem op 'e taofel zette. Ikke ok. Ik... How, now moe'k vanzels wel eerlik blieven, now vergaloppeer ik mezels lillik, ik zal 't jim mar eerlik opbiechten: ik was vroeger ok zoe'n kleine verrekkeling. Jakkes, ik walge van mezels op dit mement.
(Hoe dit oflopen moet, lezen jim op et volgende blattien.)

Johan Veenstra
(Uut: Stellingwarver Stiekelstokkies 3)

Valentijnsdag
E.K. 09.58

vri'jdag
14
feberwaori

zaoterdag
15
feberwaori

Dat vrommes nam et niet zo krek,
et was zoe'n flodderhenne.
(De Fochtel)

1997

Zunne op 07.51, zunne onder 17.57

zundag
16
feberwaori

maendag
17
feberwaori

Ie bin finaal an de haoke, aj' failliet binnen.
(De Hoeve en Makkinge)

1997

Tessel as geite (4)

'Han lust gien koevleis, Han lust gien varkenvleis.'
En mem was geduldig mit Han. Now hoefde mem netuurlik de diek ok niet uut om de naegels van oolde kerels te beknippen.
'Lust Han dan wel lamsvleis?'
'Ja, dat lust Han wel.'
En zo het Han jaorenlaank koevleis eten in de waon dat et lamsvleis was. Mem heur psychologie van de vuuftiger jaoren. En dan kostte et nog muuite zat om Han et proesien eerpelties mit gele knollegies op te voeren.
'Han lust niet meer.'
'Ae, jaowel je, nog een happien van Klaosien en nog een happien van Gesien. Op is 't. Han is een grote jonge.'
Mit et zwiet op 'e kop beken ik dat ik eertieds krek zoe'n zinnig geval was, krek as Dennis-Pieter in Oosterwoolde, zo tessel as een geite. En toch bin'k nog poerbest terechte kommen, dat Dennis-Pieter, mit een strepien d'r tussen, kan laeter altieten nog schriever wodden.

Johan Veenstra
(Uut: Stellingwarver Stiekelstokkies 3, 1995)

Doodzunde

Doodzunde,
klaegde de jaeger
bi'j de doodreden
reebok.
Doodzunde,
wat ha'k die bok
graeg veur de
loop had...

Johan Veenstra
(Uut: As de wilde roze bluuit..., 1979)

deensdag 18 feberwaori

woensdag 19 feberwaori

Fluuster de fluuster.
De katt' is mien zuster
De hond is mien breur
Niet vedder vertellen heur!
(Else)

1997

donderdag 20 feberwaori

vri'jdag 21 feberwaori

Beter iene gaanze in de pot as tien in de lucht
(Scharpenzeel)

1997

Kan dat niet eers?

Naost de hutte, bi'j et buunstap,
Lag de maeg're, brune hond.
'n Baasten tiele, mit wat eerpels,
Ston d'r naost him op 'e grond.
't Honnehokke, 'n oolde tonne,
Lag wat wippel op zien plak.
'n Halfvergaone heideplagge
Mos nog deurgaon veur 'n dak.
't Zwaore ketten an de haalsbaand
Schoerde 't haor haost van zien huud.
Hi'j keek schruten om him henne
En hi'j har een hies geluud.
'k Docht: wat bin ie toch een strieder!
En wat heb ie al een lot!
Ok al liek ie mi'j niet oold toe,
Ie bin veur jow tied kepot!
Is dat neudig? Kan dat aanders?
Kon ie now niet in een loop?
En een dreug en tochtvri'j hokke
Schilde, donkt mi'j, al een hoop!
Och, et is niet altied moedwil!
Zoks is vaeke niks as sleur!
'k Zal 't es mit jow baos bepraoten!
'k Zal d'r es op wiezen, heur!

H.J. Bergveld
(Uut: Klaeterjaegers, 1976)

Rusten

In de klasse is et rustig,
Ieder kiend is hadd' an 't wark,
Vlak veuran zit kleine Geertien,
Een aorig ventien, niet zo stark.

Iniens legt hi'j de penne daele,
En zit dan rustig, hiel bedeerd,
Meester het 't gauw in de gaten,
En vragt zachies: "Wat is d'r, Geert?"

Geert zegt dan een betien schaemel:
"Meester het laest zels es zegd:
Bi'j 'n komma moe'n we rusten;
Dus he'k de penne daele legd."

Roelof J. Oosterhof
(Uut: Onder eigen volk, 1979)

V.M. 11.27

zaoterdag

22

feberwaori

zundag

23

feberwaori

As de roeperd en poeperd nog mar gaon,
dan starf ie nooit.

1997

Zunne op 07.36, zunne onder 18.10

maendag

24

feberwaori

deensdag

25

feberwaori

Alles om 't gat en niks in de buse.
(Munnikeburen)

1997

Jubileum-anbieding nommer 1

Op disse kelinder vienen jim alderhaande anbiedings, mar tegere mit de Stellingwarver boekwinkels (Bahnmüller in Oosterwoolde, Zwikstra in Wolvege, De Jong in Appelsche, Farnholt in Noordwoolde, Kromkamp in Berkoop, Terpstra in Scharpenzeel en Deddens in Haulerwiek) bin d'r vier biezundere jubileumanbiedings, verspreid over et hiele jaor. As jim dit blattien binnen veertien daegen in de bovenpuumde boekwinkels inleveren, dan kriegen jim f 7,90 kotting op Stellingwarver Stiekelstokkies. Diel 3. Gewoonweg kost et boek f 17,90, mar de kommende veertien daegen bi'j inlevering van dit blattien mar een tientien. En zeg now zels, wat kriej' vandaege-de-dag nog veur een tientien!
Dat mar rap op een draffien naor de winkel, want ok hier gelt netuurlik: op = op.

Johan Veenstra
Stellingwarver Stiekelstokkies 3
50 radiovertellegies, mit prachtige prenten van Frans Verschoor
de kommende veertien daegen van f 17,90 veur f 10,00.

Hopen

Hopen is et meerste
wodt wel zegd
mar hopen is ok niet alles
et moet ok es mit zitten

Knillis
(Uut: Van dat ik nog mar vaeke, 1986)

woensdag

26

feberwaori

donderdag

27

feberwaori

Daor ligt de garre in de pisse!
(Dat wodt zegd aj' spul kriegen mit iene daor aj' eerder goed mit opschieten konnen.)
(Berkoop)

1997

vri'jdag

28

feberwaori

zaoterdag

1

meert

Beter in de wiede wereld,
as in 't nauwe gat.
Aj' een wientien laoten.
(Steggerde)

1997

Alliend

alliend
moet ik de piene
van een holle koeze
verwarken;
alliend
moet ik et leed
van verlamming
verdregen;

alliend
moet ik et verdriet
van verlös
deurleven;

alliend
zal ik starven
omgeven deur geliefden
die lieke alliend
tegere mit aandren
aachterblieven.

Oene Bult
(Uut: Eupenings, 1980)

leeftied

ik zitte in de bus
een peer tieners aachter mi'j
maeken een hels kebaol
ik arger me an heur
en dan pas
he'k et in de gaten
ik wor oold

Knillis
(Uut: Van dat ik nog mar vaeke, 1986)

L.K. 10.38 Zunne op 07.21, zunne onder 18.23

zundag

2

meert

maendag

3

meert

Vaast geld, vaaste aarmoede.

1997

deensdag

4

meert

woensdag

5

meert

Floep zee de boer en d'r was weer een bigge,
wodde zegd aj' vlot mit wat klaor binnen.

1997

Gooldsje

"En hoe gong et veerder mit jow?" vreug ik doe we de koffie ophadden, "en hoe zit dat mit die man en die vrouw hier an boord?" "Niet alles toegelieke," zee Beene, "doe Gooldsje vot was, zat ik vanzels diepe in de put. Mar et leven gong deur. Iederiene dochte trouwens dat de oorlog niet zo lange duren zol en ik hadde dan ok hope dat Golda wel gauw weeromme wezen zol in Stienwiek. Dat jaor mos ik examen doen. Ik slaegde. Now mos ik an et wark. Ik kreeg een baentien bi'j de netaoris in Vledder. Dat duurde niet lange, want vader kon die haast plak kriegen bi'j een stoelefebriek in Den Haag.

Dit is een fragment uut de novelle "Gooldsje" van de bekende schriever Boele Land (geb. 1927); hi'j woont in Jelsum. Hi'j wun mit et verhael "De balke op 'e schoelezoolder" de anvieteringspries veur Stellingwarver schrieveri'je, "De Oolde Pookpries". Hi'j schrift riegelmaotig veur "De Ovend" en veur de rebriek "Uut de pultrum" van de Liwwadder Kraante.
De novelle "Gooldsje" verscheen in 1994 en kost in de boekwinkel f 7,50.

Preken in et Stellingwarfs

De laeste jaoren wodt d'r riegelmaotig een Stellingwarver karkdienst holen in Oosterwoolde, mar ok in Else. Ds. Krikke begon daor mit in 1961. Op 28 meie 1961 hul hi'j de eerste Stellingwarver preek. H.J. Bergveld hulp him mit et vertaelen van godsdienstig wark. Mit diezelde preek gong hi'j ok naor Makkinge, Munnekeburen, Oosterwoolde, Else, Ooldetriene, Der Izzerd. Een peer jaor laeter alderdeegst nog naor Wapservene, Buil en Ooldemark.
Mit een twiede preek gong hi'j in 1963 naor Else en Berkoop, Oosterwoolde en Scharpenzeel.
Et aorige was dat Ds. Krikke rekening hul mit de verschillen in tael in de verschillende dörpen van Stellingwarf. Hi'j paste zien tekst an, as hi'j op plakken kwam die hier en daor ere woorden en klaanken bruukten.
Et godsdienstig wark daor Krikke him van bediende, kuj naolezen in et boek "Klaeterjaegers" van H.J. Bergveld, dat in 1976 uutgeven wodde.

Wereldgebedsdag

donderdag **6** **meert**

vri'jdag **7** **meert**

Ik lusse wel wat flessewaeter,
kuj' zeggen aj' zin in starke draank hebben.
(Ni'jberkoop)

1997

Internationaole Vrouwludedag

N.M. 02.16

zaoterdag **8** **meert**

zundag **9** **meert**

Jan Jaansen is feliet.
Jan Jaansen het gien koegies meer.
Hi'j is ok zien peertien kwiet.
(Hooltpae)

1997

Ark veur karkewark

In 1983 verscheen onder redaktie van Ds. Rienk Klooster en Oene Bult een bundeltien godsdienstig wark onder de titel "Ark veur karkewark". Ie kun daor van alles in vienen, dat wel es in een karkdienst bruukt wodden kan. Een hiele liturgie, mar ok gedichten, vertaelings, preken, gebeden en nuum et mar op.

As veurbield hier de vassen 1 en 4 van et bekende gezang 14 "De Heer is mien Huder" naor psalm 23 in een vertaeling van Johan Veenstra.

De Heer is mien Huder
ik vraog niet om meer.
Ik loop an zien hanen
deur poerbeste lanen.
Hi'j brengt mi'j naor waeter
zo stille, zo veer.

De Heer is mien Huder;
al longert de dood.
Hi'j geft mi'j ni'j leven
want ri'j is zien geven.
Hi'j brengt mi'j op krachten
mit wien en mit brood.

Et boekien is nog de hieltied verkriegber bi'j de Stellingwarver Schrieversronte, Pb 138, 8430 AC Oosterwoolde.

Pieter Jonker

Marcus Ketsebol

Iederiene die een betien van de Friese kultuur ofwet, kent de naeme Freark Dam. Vroeger journalist en uutgever van Laverman in Drachten en in laeter jaoren de conservator van Et Fries Letterkundig Museum en Dokumentaosiecentrum in Liwwadden. Nao zien pensioen was hi'j trouw mitwarker van de kulturele bi'jlaoge van de Liwwadder Kraante op vri'jdag. Now kreeg ik laestdaegs een brief mit een hiele aorige suggestie. Hi'j en de vrouw hadden et boek "Marcus Ketsebol" van M. Apperloo nog es weer lezen. Dat boek wodde ooit uutgeven deur Bosch en Keuning in Baarn. Dam vreug him of as et niet de muuite weerd wezen zol om dat boek nog es in een Stellingwarver vertaeling uut te geven. Een boek dat him ofspeult in de Grote Veenpoolder. Et boek begint zo:
As iene as Berentien Knobbe in heur jonge jaoren verteld hadde, dat ze nog es tussen de rietkraggen en de dulevelden van De Langelille te lane kommen zol, in die meerst verlaoten uuthoeke van de Grote Veenpoolder, zollen ze lichtkaans de kop mispriezend schudded hebben. Want welk eerber maegien uut De Kuunder trekt heur neuze niet op as ze de naeme De Langelille heurt? Zo was was et vroeger, zo is et nog. En gien wonder! De Kuunder is een mooi plak mit een pracht van een karke, een dikke toren en alderdeegst de restaanten van een peer poorten, allegere herinnerings an een tied van glorie, die now wel veurbi'j was, mar waor de naoglaans toch nog van trilt boven de brokkelige, vervalen gevelties mit boven- en onderdeurties en boven et waeter van de stille grachies mit de halfvergaone beschoeiing.
As et jim ok een goed idee toeliekt om dit boek nog es in een Stellingwarver vertaeling te lezen, dan heuren we dat geern. En as d'r meensken binnen die et Stellingwarfs in de Westhoeke machtig binnen en oons helpen willen mit vertaelen, dan heuren we dat ok geern: 0516-514533.

Pieter Jonker

Zunne op 07.05, zunne onder 18.35

maendag
10
meert

deensdag
11
meert

Van geven kuj' niet leven.
(De Hoeve)

1997

Biddag veur et gewas
en de arbeid (prot.)

woensdag
12
meert

donderdag
13
meert

Een gent, gente of gemze is een mannelike gaanze.

1997

De boer

Ik bin mar een boer
en ik wark op et laand;
Van deftige zaeken
heb ik gien verstaand.
Ik ploege en egge,
ik plaant en ik zi'j,
Ik koeflatten streie,
ik melk en ik mi'j.
Ik lege de gruppe
en ik streie de dong.
Ik haantienbak zels
mar mien vrouw het de pong!
Ik reddig de potstal
en gao aachter 't peerd;
Ik klaeg ommeraek,
ok al is dat verkeerd.
Ik weter de biesten,
ik meste de burg;
'k Verkope de eerpels
et liefst bi'j de kurf.
Ik koop veur een prikkien
wat hoolt uut de Staat
En gao om een pette
naor Stienwieker maat.
Ik warke as 't locht is,
krek liek as mien wief.
Die het, krek as ik,
goeie aarms an 't lief!
Wi'j warken tegere
mit nocht en mit vliet,
Want zonder et wark
komt de hunning d'r niet!
Mar, hóe wi'j ok vrotten,
wi'j bin overtuugd:
Gien zegen veur him,
die de kni'je niet buugt!

H.J. Bergveld
(Uut: De Oolde Pook, 1971)

Wees je zels

Wees je zels
aj' bliede binnen
wees je zels
ok in verdriet
schaem je niet
veur lust en zinnen
verbarg ze veur een aander niet
wees je zels in doen en laoten
vraog niet, wat zegt men d'r van
want de meensken willen praoten
as 't veur God mar lieden kan

Lamkje Hof-de Boer
(Uut: Van mien kaant bekeken, 1981)

vri'jdag

14

meert

zaoterdag

15

meert

De kost gaot veur et gemaek.
(Langedieke)

1997

E.K. 01.07

Zunne op 06.49, zunne onder 18.47

zundag

16

meert

maendag

17

meert

Dat oolde peerd et now genaodebrood.

1997

Lamkje Hof-de Boer

Disse bekende Berkoper vrouw wodt deur de Schrieversronte nog de hieltied op hanen dreugen. Vrouw Hof raekte in 1991 weg en om heur de ere te doen, verscheen d'r in 1996 een extra nommer van et tiedschrift "De Ovend" dat hielendal an heur en heur wark besteded is. Et nommer begint mit een overdaenking in brief-vorm van Johan Veenstra, volgd deur een bi'jdrege van Pieter Jonker "Fladden herinnerings". In die bi'jdrege wo'n tal van 'mementen' uut et leven van Vrouw Hof beschreven. Karst Berkenbosch staot in "De Ovend" ok stille bi'j de betekenis van Vrouw Hof veur de Berkopers. In "De Ovend" is ok een hiele riegel verhaelen van Vrouw Hof zels te lezen, die eerder in et blad "De Dreijer" publiceerd binnen, of die ze veur de radio verteld het. Et nommer is veurzien van prachtige foto's van de haand van Sietske A. Bloemhoff. Ni'jsgierig wodden?
Aj' f 5,-- overmaeken op gironommer 4319051 van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, Pb. 38, Oosterwolde, dan kriej' et nommer toestuurd. Normaliter zol je dat f 6,10 kosten. Dat veurdiel is dus veur de leesder van dit stokkien.

De pette

Kiebig, de zende
priestig en toek
over de schoolder,
stapte d' oolde boer
deur 't laand
en mi'jde her en der
betoefd et pollegrös.

Nao zien ronte
kwam haansem de pette
van de plasse
en daor wodde,
zonder euvelmoed,
van rogge tot scharp,
et mes mit behemmeld.

Smoest'rig, een valse
teer in de kleppe,
briek en schieve
op zien vaaste plak,
brocht de pette
de boer mit de zende
zwierig thuus!

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

H. Jozef (r.k.)

deensdag **woensdag**

18 19

meert **meert**

We zuken allemaole 't gelok,
mar 't gelok zuukt mar enkelen.
(Hooltpae)

1997

Begin van et veurjaor 14.56 M.E.T.

donderdag **vri'jdag**

20 21

meert **meert**

Ie hebben geliek,
want ongeliek is een bochel.
(Blesdieke)

1997

Riekdom

Een oolde vrouw,
kroem en krebentig,
leut oons zien hoe
as et volk huusde.
Heur aarmoede
was de riekdom
van oonze vekaansie.

Johan Veenstra
(Uut: As de wilde roze bluuit, 1979)

Foddelpot (1)

Et Stellingwarfs Woordeboek van Henk Bloemhoff is iene grote schatkaemer van de tael. Ik daenke daj' d'r nog et meerste plezier an beleven aj' d'r in beginnen te sneupen en te lezen. Een woordeboek is d'r netuurlik in et veurste plak om d'r wat in op te zuken, mar et is aenlik nog vule aoriger om d'r in te beginnen te lezen.
Iederiene het bi'jglieks wel es heurd van de foddelpot. Die foddelpot is een meziekinsterment van een hol stok birkenstamme, een bussien of een bloempot mit daor een stok dreugde varkenblaoze overhenne. Meerstal zat in die varkenblaoze een stokkien of een rietien, dàt op en daele beweugen wodden kon. In et woordeboek van Henk Bloemhoff kuwwe lezen dat ze in Scharpenzeel in plak van een bussien of bloempot ok wel een klompe bruukten. Mit Paosken en Driekeuningen gongen de kiender zingende de huzen langes en zongen dan een lietien, wiels ze op 'e foddelpot speulden. Mar somstieden was et ok gewoon om een kleine verdienste te kriegen. De oolden stuurden dan de kiender d'r op uut; meerstal weren dat aarme meensken. Een inkelde keer was et ok wel es een volwassene, die bi'j de deuren langes gong.
Et aorige is dat foddelpot ok aandere benaemings kende in Stellingwarf. Henk Bloemhoff tekende as zeldzem op "foddepot" en in Blesdieke, Buil, Noordwoolde, Hooltpae, Steggerde, Scharpenzeel, Ooldelaemer-Ni'jlaemer et woord "fottelpot".

Pieter Jonker

Z.H. Preens Pieter-Christiaan (1972)

Palmzundag

zaoterdag
22
meert

zundag
23
meert

Hoe oold bi'j'?
Krek zo oold as mien hanen,
mar niet as mien tanen.
Mien neuz' en mien oren
Bin gelieke mit mi'j geboren.

1997

V.M. 05.46
Zunne op 06.33, zunne onder 19.00

Maria Bosschop (r.k.)

maendag
24
meert

deensdag
25
meert

Een gelokspinnegien in de morgen brengt zorgen.
(De Fochtel)

1997

Et kruus

De monnik
trok veur mi'j
in 't zaand
twie lijnen:
naor boven
gong 't geloof,
haoks daorop
ston de wereld.

Zien wiezende
vinger veegde
krek zo lange
tot zien beeld,
zien teken
van et leven
overbleef:
et kruus.

Zwiegend
voolde hi'j
de witte hanen,
doe 'k zee:
mien geloof
is mar klein,
kotter as jow
kotste lijn.

Jan van Overtjonger
(Uut: Onderwegens, 1987)

Medesienen van dokter Sluus

'k Heurde laest een aorig staeltien
Van de oolde dokter Sluus.
Et gebeurde op een morgen
In et spreekuur, bi'j him thuus.
Doedertieden har de dokter
't In dat ure slimme drok.
Mar toch har ie altied grappies
En was meerstal goed op stok.
Hi'j gong eerste de riegel langes:
"Wat moet jij?" en "Wat scheelt jou?"
D'iene was wat slim krebentig,
D'ere kwam d'r veur zien vrouw.
Daarde was doe oolde Frouwkien.
Dokter zee: "Ben jij ok ziek?"
"Ziek, now nee, en toch ok ál weer,
'k Heb zoe'n last van rimmetiek!"
"Zó," zee dokter, "'k begrijp 't al!
Nou, daar heb ik wel wat voor!
Hier! En mocht het niet goed helpen,
Mag je nóg eens komen hoor!"
Dokter glimd' es en hi'j drokte
Heur een kwattien in de haand.
Dokter kénde zien pesjenten!
Want hi'j har een groot verstaand!

H.J. Bergveld
(Uut: De Oolde Pook, 1971)

Witte Donderdag

woensdag **donderdag**

26 27

meert **meert**

Wie dat geleuft,
die het een peerd in 't heufd.
(Noordwoolde)

1997

Goeie Vri'jdag

vri'jdag **zaoterdag**

28 29

meert **meert**

Hoe geleerder, hoe verkeerder!

1997

Foddelpot (2)

"Foddelpot", "foddepot", "fottelpot", mar in Steggerde tekende Henk Bloemhoff veur et woordeboek ok fottepot op, in Peperge-De Blesse "hottelpot" en in Munnekeburen "hottefottepot".
Et lietien dat d'r algemien bi'j zongen wodde, gong van:

'k Heb al zo lange mit de foddelpot lopen
En nog gien cent om brood te kopen
Foddelpotteri'j, foddelpotteri'j
Geef mi'j een centien
Dan gao ik jow veurbi'j.

In Berkoop zongen ze neffens Henk Bloemhoff in et plak van centien ok wel paoskei. En in Buil: *geef me een halfien/dan blief ik staon.* In Noordwoolde wollen ze netuurlik weer et meerste: *Geef me een kwattien/dan blief ik staon/want ik heb zo lang mit de foddelpot gaon.* En in Steggerde wodde et eengroot drama aj' niks gavven, want dan zongen ze: *Geef ie me niks/Dan blief ik staon/Dan is 't mit mi'j gedaon.* In Ooldelaemer-Ni'jlaemer meugen ze de kiendertillefoon wel bellen, want daor zingen ze: *As ik dan gien zeuven stuvers had/Kreeg ik wat van mien moeder veur et gat.*
Zokke infermaosie kuj' dus allegere opdoen in et Stellingwarfs woordeboek, daor as in et laeste van 1996 weer een ni'j diel van verschenen is.

Pieter Jonker

Stoppelkattien

klein poekien
in 't hoekien
van 't schuurtien
wegkreupen.
wat zit ie te trillen
zeg mi'j toch waj' willen
of bi'j' misschien bange
dat ik jow douk vange
of hej' soms gien moeke
mien aarme poeke.

hiel veul stoppelkatties,
van die kleine zwatties,
die zitten in 't hoekien
as dit kleine poekien
zo schruten te waachten
in duustere naachten
op een betien gelok,
mar wi'j hebben et zo drok.

Lamkje Hof-de Boer
(Uut: Van mien kaant bekeken, 1981)

Eerste Paosdag
Begin van de zoemertied

zundag

30

meert

Twiede Paosdag
L.K. 21.38
Zunne op 07.17, zunne onder 20.12

maendag

31

meert

Geld, ha'k et mar in een bescheten doekien.
(betekent: kon ik mar geld kriegen)
(Munnikeburen en Ni'jberkoop)

1997

deensdag

1

april

woensdag

2

april

Jow moe'n niet om et geld trouwen,
zee 't oolde meens, mar et d'r ok niet omme laoten.

1997

Meitied

Et is zo mooi as 't meitied wodt
en alles blinkt je in tegen
As an de burkenboom
de blatties weer bewegen.

Et eerste vee ziej' in et laand,
ze snoeven frisse locht.
Wat maeken ze een malle sprongen,
de statten in de bocht.

En 't zwelvertien vligt of en an
mit strogies in de bek.
De pinksterbloemen bluuien al
in de li'jte bi'j et stek.

Et is of zunne en wiend
de knoppies eupen maeken.
De blatties en et grös
zachies wakker raeken.

Naost et huus in d'oolde hof
bluuit now de appelboom.
Ien weelde is 't in roze en wit,
nog mooier as een droom.

Daor wodt een meenske stille van,
zoe'n pracht en wat doen wi'j?
Laot et nooit een droombeeld wodden,
bluui echt en altied weer opni'j!

Margje Jonker-Veenstra
(Uut: Een voegel zong, 1987)

Boom

D'r ston een boom in Langelille,
die hadde al daegen wille.
Dan risselde hi'j mit et blad,
dat an zien lange toeken zat,
of luusterde naor et gesnaeter
van kleine enties op et waeter.

Mar op een dag is et gebeurd,
een oolde muske het et heurd.

D'r leup een kerel an de Lende,
een maeg're kerel, mit een zende;
die zee: "Dag boom, dit is je aende!"
Hi'j het de boom mar even raekt,
ien snegien in de schelle maekt...

De kleine enties speulden laeter
nog vaeke, mit een boel gesnaeter,
vlak naost de stamme in et waeter.

Ze zeden - en ze hadden wille:
"Wat staot die boom toch stief en stille."
- 't Was in de buurt van Langelille.

Jouk
(Uut: Wille op 'e brille, 1982)

donderdag

3

april

vri'jdag

4

april

Ie moe'n et wit van et geel onderscheiden,
et goeie van et minder goeie onderscheiden.
(Berkoop en Scharpenzeel)

1997

zaoterdag

5

april

zundag

6

april

Over de putstok geboren wezen,
wodde op 'e Haule zegd van een onwettig kiend.

1997

Flapbroek

Alle onderwarpen kommen in et Stellingwarfs Woordeboek van Henk Bloemhoff op 'e bodden. Ok de kleraosie. Awwe es onder et woord "flapbroek" kieken, dan zien we dat dat woord vri'j algemien bekend is. Et wodde bruukt veur een manludebroek zonder gulpe, mar mit een kleppe, die van veuren op twie plakken mit knopen vaaste zit. Ok vri'j algemien komt een aandere naeme veur: "et prissenteerblad of prissenteerblattien". Aj' dat woord heuren, dan ziej' de broek veur je. Pieter Heida in Oosterwoolde, die hadde altied nog een flapbroek beweerd van zien heit. Henk Kroese, doe nog een gewoepste jongkerel, het doe nog es een soortement van chippendale een modeshow geven mit die flapbroek in eupen pesisie. Dat is allegere op 'e foto vaastelegd.
In Ni'jberkoop kennen ze de naeme flapbroek ok veur vrouwludeondergoed. Neffens de woordeboekgroep van Ni'jberkoop warkt et as volgt: *De veurste flappe van de flapbroek haj' aachter vaaste en de aachterflappe veur; aj' naor et husien gongen, hoefde ie alliend de aachterflappe los.*
Zoks is dus allegere slim beeldend beschreven in et woordeboek. Zien jim et ok allegere al hielendal veur jim?

Pieter Jonker

Klein plakkien

De Haule is vuus te klein
beweren pattie groten,
mar is een ranke kano ok niet fijn
naost al die grote moterboten?

Oene Bult
(Uut: Eupenings, 1980)

N.M. 13.04
Zunne op 07.01, zunne onder 20.24

maendag

7

april

deensdag

8

april

En dit is now, en dit is now,
en dit is now veur 't laeste.
't Oolde wief het 't gat verbraand
en dat komt van de teste.
(Ni'jhooltpae)

1997

Z.H. Preens Floris (1975)

woensdag

9

april

donderdag

10

april

Et is een raer geval, mar 't is gebeurlik.
(Et is mogelik).
(Ni'jtriene)

1997

Strop

Een slakke die mit honger zat,
gong morgens op et gladde pad
en kiek, daor lag al rap een blad.

Dat blad verscheut op slag van kleur;
et dochte: "Oei! dat gaot niet deur!
Daor stik ik wel een stokkien veur!"

En daorom zee et: "Slakkien, och
zo vroeg en al zo wakker toch,
ken ie je oolde vrunden nog?"

De slakke bromde: "Zeur ie weer?
Ik zegge 't je toch ieder keer:
ie bin zo taoi as een stok leer!"

Doe reup et blad: "Dat hej' wel mis!
Ik bin nog jong en vas en fris!
Dat is wel zeker en wel wis!"

"Dat," zee de slakke, "klinkt niet slecht!
Dan neem ik jow as veurgerecht!"
Zo het dat blad et lotien legd!

En wat is now de grote mop?
Wel, zo legt mennig-ien de strop
uut hoogmoed om zien eigen kop!

Jouk
(Uut: Wille op 'e brille, 1982)

Goverd

Alweer zoe'n prachtig Stellingwarfs woord uut et woordeboek. Et woord komt algemien veur en betekent aenlik "kring", in de betekenis van "in de kring staon". In Ni'jtriene zeden ze dat bi'jgelieks as de kiender om et paosvuur stonnen, mar algemien wodde et zegd as et bruudspeer an et aende of tiedens de brulloft in de kring komt te staon, waorbi'j de kring somstieden bi'j in de ronte daanst. Op 'e Fochtel en in Berkoop zeden ze b.g.: *Nao ofloop van een brulloft wodde et bruudspeer vaeke nog effen in de goverd neumen.*
In Ni'jhooltpae tekende Henk Bloemhoff op: *As iene zovule jaor trouwd was, dan zeden ze: 'Allemaole in de goverd!'*
In Oosterwoolde zeden ze: *Ze stonnen d'r in een hiele goverd om toe.*
Et woord "Goverd" wodde bruukt as naeme veur een bepaold spullegien. Daor wodde meerstal een lietien bi'j zongen in et Hollaans. D'r ston een maegien in de kring en die moch dan een maegien uut de kring uutzuken. Somstieden was dat spullegien ok bekend as tikspullegien en hiette de tikker ok "goverd".

Pieter Jonker

vri'jdag

11

april

zaoterdag

12

april

Aj' gelok hebben,
kuj' staondeweg in een flesse schieten.
(Makkinge)

1997

E.K. 19.01
Zunne op 06.45, zunne onder 20.36

zundag

13

april

maendag

14

april

Geliek hej', mar dood gaoj'.
(Noordwoolde)

1997

Een boek veur twie kwatties

Ja, dat lezen jim goed: een Stellingwarfs boek veur twie kwatties. As jim naor de Stellingwarver boekwinkels stappen, dan kun jim veertien daegen lang tegen inlevering van dit kelinderblattien een Stellingwarver boekien kopen veur twie kwatties. Een boekien dat aanders f 7,50 kost. Kiek, dat is vanzels alliend mar meugelik in et jubileumjaor van de Schrieversronte. Et gaot om et prachtige verhael van Boele Land, "Gooldsje". An disse aktie doen mit: Bahnmüller (Oosterwoolde) Zwikstra (Wolvege), De Jong (Appelsche), Deddens (Haulerwiek), Krompkamp (Berkoop), Farnholt (Noordwoolde) en Terpstra (Scharpenzeel).

Dus toch mar even rap naor de boekwinkel!

Pieter Jonker

Tromp

"Moeke, Meester het verteld
van een hiele grote held!
Maarten Tromp, zee oonze meester,
dat was feitelik een zeester!"

Aktie

De veurzitter zat naost de flesse
en zee, nao een slokkien of zesse:
"Wi'j vulen, as gruuiende fraktie,
beslist veur een vreetzeme aktie."

Jouk
(Uut: Wille op 'e brille, 1982)

deensdag

15

april

woensdag

16

april

Op 't aende van de daegen ziej' malle gezichten.
(an et aende van de dag kuj' makkelik spul kriegen)
(De Hoeve)

1997

Z.H. Preens Maurits (1968)

donderdag

17

april

vri'jdag

18

april

Zunig is een deugd,
gierig is een kwaole.
(Berkoop)

1997

Giebe

Et woord giebe komt in et Stellingwarfs woordeboek ok veur. Giebe komt vaeke veur in een uutdrokking as "op 'e giebe wezen". Dat kan betekenen: onderwegens wezen, mar meerstal wodde dat zegd van meensken die in de warre binnen, die overdreven, of vremd doen. Naost "giebe" komt ok "giebel" veur. In Blesdieke, Donkerbroek, Else, daor kun ze zeggen: "Zi'j is mit 't gat op 'e giebel". Op 'e Hoeve en in Berkoop konnen ze ok zeggen: "Hi'j is mit die meensken aorig op 'e giebe(l) kommen." Dat hul in dat hi'j reer te passe kommen was. In alderhaande plakken konnen d'r aorige uutdrokkings opschreven wodden, die somstieden ok een aandere betekenis inhullen. We numen hier een peer: "Die meid is aorig op 'e giebel (zit aachter de manluden an - Makkinge)." "Hi'j is reer op 'e giebel kommen (hi'j is him zels niet meer de baos - Hooltpae)." Och, dat is mar zoe'n giebe veur heur (bevlieging - Munnekeburen)." "Hi'j het een raere giebe uuthaeld (streek - Ni'jtriene, Noordwoolde)." "Hi'j is an de giebel (ziek - De Hoeve)." "Et is ok een rere giebel, die meid van Jan (Donkerbroek)." Et woord giebel is in Ooldelaemer en Ni'jlaemer ok nog bekend as tolle, maekt van een gaorenklossien, mit een stokkien d'r deurhenne.

Pieter Jonker

Borrel

D'r was een ongelok gebeurd,
misschien hej' 't ok wel lezen.
En de bestuurder is bekeurd,
want die zol dronkend wezen.

Dat ston in et perces-verbaol;
mar 't was een echte vechter!
Hi'j: "Ze liegen 't allemaol'!"
Wat vun, per slot, de rechter?

"Ik snappe al hoe as et zat:
et was een oolde kever.
De man die had gien borrel had,
Dat ding leup op jenever!"

Jouk
(Uut: Wille op 'e brille, 1982)

Roepingenzundag (r.k.)

zaoterdag 19 april

zundag 20 april

Waor?
An de ginne kaant ginderd,
bi'j de leren sliepstien.
(Ooldelaemer-Ni'jlaemer)

1997

Zunne op 06.30, zunne onder 20.48

Pésach (isr.)
V.M. 22.36

maendag 21 april

deensdag 22 april

Waor woon ie?
Ginder in de klonie.
Waor ligt dat?
In 't stinkgat.
(Steggerde)

1997

De dauw

Gries over 't grös
mit heldere druppen,
ligt daor de dauw
over lanen en gröppen.

Mien lange leerzen
wodden staorigan nat,
mien stevige stappen
maeken een pad.

De wiede wereld
is inkeld van mi'j,
de diezige dag
komt dichterbi'j.

Gries wodt gruun,
de deken wodt dunne,
schruten en schraol
komt now de zunne.

Dan dooft de dauw
deur een kiewiete-lied,
dan drinkt de eerde
zien eigen zwiet.

Harmen Houtman
(Uut: Onder eigen volk, 1979)

Te laete

'k Was in de buurt,
wol onverwaachs
om de hoeke kieken,
was beni'jd
naor jow verbaosde
gezicht,
mar doe 'k
jow tuun zag,
dust 'ik eins
niet wieder:
et ontuug
dat bi'j jow
nooit kaans kreeg,
hadd' et wunnen,
krek as et ongemak
in jow lichem.

Jan van Overtjonger
(Uut: Onderwegens, 1987)

woensdag

23

april

donderdag

24

april

Gissen kan missen.
(De Fochtel en Ni'jhooltpae)

1997

vri'jdag

25

april

zaoterdag

26

april

D'r ging een bok uut glaezenmaeken,
kennen jim dat wel? (nao ontkenning)
Dan bin jim net zo dom as de bok,
want die kende et ok niet.
(Scharpenzeel en De Hoeve)

1997

Een immigraant

Op een witte waeterlelie
in 't vievertien van oonze tuun,
zit een mooi gestreepte kikker
en zien kleur is gruun en bruun.

Bin misschien de modekleuren
veraanderd in oons kikkerlaand?
Of is dit een butenlaander,
op duust're wieze hier belaand?

Hi'j zit opgewekt te kwaeken,
al heurde hi'j hier jaoren thuus...
Hi'j perbeert de tuun te kraeken,
dan het hi'j een prachtig huus!

't Vievertien dat is zien zwembad,
de lelie is zien zunnestoel;
de gooldvis wil hi'j tot vrundinne,
dat leek votdaolik al zien doel.

Blief mar rustig wonen, kikker,
daor tussen rozen en jasmijn;
mar wodde asjeblief niet dikker,
want et zwembad is mar klein!

Wi'j bin wies mit immigraanten,
mar wi'j hebben de ruumte niet;
dat is maklik te begriepen,
mar ja... zoe'n kikker snapt dat niet.

Peggy Klinkhaemer
(Uut: Onder eigen volk, 1979)

Frabbe

Ja, alweer een woord uut oonze Stellingwarver woordeschat, dat ok bekend is as "wrabbe". Et komt in verschillende betekenissen veur. In et veurste plak as een venienig en lelk kereltien. Et wodt ok zegd van een lastig persoon, van een dwaskop, en dan kan et ok wel een vrouw of een kiend wezen. Mar et kan ok wel slaon op een beest, b.g. een hontien. Et vremde is dat et ok wel duden kan op pienter, pittig en ondernemend. D'r bin weer allegere mooie uutdrokkings in et woordeboek van Henk Bloemhoff optekend: een frabbe van een wief, een ondeugdend frabbe, een raer frabbe, zoe'n verrekte frabbe. Et woord "frabbe" kan ok bruukt wodden veur een ondeugend kiend, of veur een persoon of dier, dat mar klein van stok is.
Al zokke zaeken kuj' geweer wodden in et Stellingwarfs Woordeboek, daor as an now toe twie dielen van verschenen binnen. Meensken, die intekend hebben op et woordeboek, betaelen f 45,-- veur elk diel. Losse dielen kosten f 60,--. Et vaasteleggen van oonze oolde tael, daor biwwe misschien nog krek op 'e tied mit.

Pieter Jonker

Z.K.H. Preens Willem-Alexander (1967) Zunne op 06.16, zunne onder 21.00

zundag
27
april

maendag
28
april

Hadde en goed is een keunst.
(Hooltpae)

1997

Pésach (isr.)

Keuninginnedag - L.K. 04.37
H.K.H. Preenses Juliana (1909)
Mr. Pieter van Vollenhoven (1939)

deensdag
29
april

woensdag
30
april

Goeienaovend, schiemeraovend,
hej' hatstikke donker ok zien?
(Ni'jberkoop en Ni'jhooltpae)

1997

Et ienigste veurschot

Aachter blauwe horren
schienheilige fluusters,
gniffels en stille wille:
zwaor van een kiend
over de linker bille!

Ienzeme traonen
om de grote schaande,
om et ienigste veurschot
dat 'n aarme drommel
van vroeger kende.

Jan van Overtjonger
(Uut: Onderwegens, 1987)

De iene zien dood...

World press photo,
jaorlikse wedren om
priezen en geld.
Ere en roem
veur een wereld
vol fotogeniek leed.

Johan Veenstra
(Uut: As de wilde roze bluuit..., 1979)

Dag van de Arbeid

donderdag **1** **meie**

vri'jdag **2** **meie**

Gomme(s)daegen nog an toe!
(uutroep van verwondering)
(Donkerbroek en Munnikeburen)

1997

Dodeherdaenking

zaoterdag **3** **meie**

zundag **4** **meie**

Een goocheme kontlikker,
zej' van iene die een stomme streek uuthaelt.
(Spange)

1997

Vekaansiewille

De wereldomroep
galmt
over een zunnige
Zuudfraanse camping,
laandgenoten luustren
welvoldaon
naor Pelleboer:
et weer in Nederlaand
is alderheislikste min!

Jan van Overtjonger
(Uut: Onderwegens, 1987)

Jubileum

De Schrieversronte viert feest van 't jaor. Ie kun je haost niet veurstellen dat we now alweer 25 jaor veerder binnen. Et heugt me nog goed dat we in Wolvege bi'jmekaander kwammen in de kantine van de Mulo. Jannes Nijholt hul daor een inleiding over hoe de Stellingwarver tael verschillende poten hadde. Iene pote was et praoten, een aandere et schrieven en weer een aandere et lezen. Zoks blift je nog altied in et heufd hangen. D'r was intussen een Stuurgroep Stellingwarfs opricht. Dat wodde laeter et bestuur van de Stellingwarver Schrieversronte. De meerste meensken van de warkgroep, die et Stellingwarver radiopergramme "Op 'e schostienmaantel" maekt hadden, nammen zitting in dat eerste bestuur. Daor kwammen de jonge schrievers Harmen Houtman en Johan Veenstra uut Ni'jhooltpae nog bi'j. De Stuurgroep vergeerderde meerstal, krek as de radioploeg, bi'j de femilie Bloemhoff, aachteruut an de Boverweg in Ni'jberkoop. Daor wodden de eerste plannen maekt om te warken an et in levendig gebruuk holen van et Stellingwarfs. Een vri'jwilligersklub, die in de eerste tied nog mar zoe'n vuuftig leden hadde, is now uutgruuid naor een klub van haost duzend!

Pieter Jonker

Bevri'jdingsdag
Dag van Europa
Zunne op 06.02, zunne onder 21.11

N.M. 22.49

maendag

5

meie

deensdag

6

meie

't Kan wel een goolden,
mar ok wel een iezeren wodden.
(et kan flink wat opleveren,
mar ok wel mislokken)
(Steggerde)

1997

Hemelvaortsdag

woensdag

7

meie

donderdag

8

meie

Hi'j het niet vule vleis op 'e graot,
hi'j is slim maeger.
(Wolvege)

1997

De zunne

Keuperbruun
zat oonze buurman
op 'e camping
in de baore zunne
veur de tente,
wiels veur oons
zels et schaad
nog te hiete was.
Ik heurde
zien trieste verhael:
et diepe duuster
van de kolemien,
et stof
in zien longen,
et schaad
dat zien leven
tekend had,
en ik begreep
waoromme hi'j
dag in dag uut
mit zien blote huud
in de baore zunne zat.

Jan van Overtjonger
(Uut: Onderwegens, 1987)

De Ovend 25

Al gauwachtig wodde uut aende gaon mit et Stellingwarver tiedschrift "De Ovend". Eerst as stencild blattien, laeter drokt in offset. In al die jaoren is "De Ovend" bleven. En altied mit een jassien van Sietske A. Bloemhoff. Et eerste nommer staot Klaosien Griffioen op, oonze speulse mascotte, die aachter een bod zit te schrieven. Op dat bod staot: "Stellingwarvers mit mekere... hool et Stellingwarfs in ere!!" Now, die spreuk is nao 25 jaor vanzels nog de hieltied van toepassing. "De Ovend" wodde ankondigd as een blad veur iederiene die wat veur et Stellingwarfs vuult, en kontaktblad veur de Stellingwarver Schrieversronte mit ni'jgies, praoties, verhaelen en riempies. Et lidmaotschop kostte doe een tientien. En och, dan vaalt die twintig gulden in 1997 nog wel mit, want "De Ovend" kwam doe mar vier keer in et jaor over de heerd, en now zes keer.
De redaktie schreef in et eerste nommer: "In dit blattien zal et niet allienig over et Stellingwarfs gaon, mar we willen hier ok now en dan es een verhael, een riempien, en een praotien mit die-en-die in kwiet." Dat blattien gruuide uut tot een tiedschrift, daor awwe niet meer zonder kunnen.
Lezen jim "De Ovend" al? Nog niet? Aj' lid wodden van de Schrieversronte en ie betaelen de kontribusie twie jaor in et veuren, dan meuj' ok nog vier gratis boeken uutkiezen uut een anbod van tiene. Even een briefien naor: Schrieversronte, Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde

vri'jdag

9

meie

zaoterdag

10

meie

Een grienende koe krigt nog wel es wat,
kuj' zeggen as iene et nao wat zeuren toch krigt.
(Ooldelaemer-Ni'jlaemer)

1997

Begin van de Iesheiligen
Moederdag

zundag

11

meie

Zunne op 05.50, zunne onder 21.23

maendag

12

meie

Griep et leven, aers gript et leven jow.
(Hooltpae)

1997

Moezen

Een winkelman in Ni'jhooltpae
vun zeuven moezen in een lae. [1)]

Hi'j het ze bakt in peerdevet
en doe op eek mit peper zet.

Now weej' dus wat veur kaans aj' lopen
aj' daor je zoere bommen kopen...

[1)] Veur meensken in gewetensnood: ze weren al drie weken dood.

Jouk
(Uut: Wille op 'e brille, 1982)

Droom

Zukend naor roemte
vun ik de zee,
mar in de lege koepel
van locht en waeter
verlang ik weeromme
naor et volle leven,
naor de droom
van een wiede wereld.

Jan van Overtjonger
(Uut: Onderwegens, 1987)

Aende van de Iesheiligen
E.K. 12.57

deensdag
13
meie

woensdag
14
meie

Hoe hiet ie? Mooi Grietie.
Waor woon ie? In de klonie.
Waor ligt dat? In 't eusgat.
Akkebakkes. Wat stinkt dat.

1997

donderdag
15
meie

vri'jdag
16
meie

De grittow ropt zien eigen naeme.
(Ned. grutto)
(De Hoeve)

1997

Bergveld-spelling

Doe op 29 april 1972 de Stellingwarver Schrieversronte opricht wodde, was d'r veur die tied ok al een diskussie holen in de Stuurgroep Stellingwarfs over de schriefwieze van et Stellingwarfs. Twie meensken heb die diskussie veurbereid; dat weren Jannes W. Nijholt en Henk Bloemhoff. Tot die tied vunnen pattieluden dat de schriefwieze tevule deur et oosten van Stellingwarf bepaold was. Now kommen de wiezen vanzels wel uut et Oosten, dus zo gek was dat niet. Beide manluden kwammen d'r tegere wel uut: d'r kwam een spellingofspraoke, die vaastelegd wodde en die de naeme kreeg van de Bergveld-spelling. Bergveld ston in dit geval niet veur meer invloed uut et oostelike pat van Stellingwarf, mar veur die zien keuze om een spelling te kiezen, die qua spellingbeeld overienkomst vertoonde mit et Hollaanse spellingbeeld. D'r wodde niet keuzen veur een fonetische spelling. De Bergveldspelling zol et de lezers makkelik maeken om heur eigen tael te lezen en te schrieven. Ik daenke dat oons een protte spellingsleed bespeerd bleven is deur de beslissing, iene spelling an te holen. In Frieslaand hebben ze mekeer bi'j de Friese spellingdiskussie somstieden de kop inhouwd. D'r bin meensken die nog lelk op mekeer binnen en niet mit mekeer praoten omreden ze doe verschil van opvatting hadden. En netuurlik d'r blift altied onvrede over welke spelling dan ok, want een spelling is aenlik niks aanders as een ofspraoke over hoe aj' jow tael schrieven zullen. De kommende 25 jaor heb ik nog gien verlet van een spelling-diskussie. Wat een tiedvergriemieri'je!

Pieter Jonker

As de naacht komt

de naacht
kent mien traonen,
krek as et kussen
en de appelbòom
veur et zoolderraem

onwennig
kikt de maone mi'j an:
de zunne
vertelde him ooit
over mien ere gezichte

Harmen Houtman
(Uut: Veur de vorm, 1994)

Eerste Pinksterdag

zaoterdag **17** **meie**

zundag **18** **meie**

De gritten weren roer tegen de regen.
(Makkinge)

1997

Twiede Pinksterdag
Zunne op 05.40, zunne onder 21.33

maendag **19** **meie**

deensdag **20** **meie**

Ze stuurden iene hiel Makkinge deur
om de gröppedweil.
(Ni'jberkoop)

1997

Veur jim

ik bin niet meer
as doe ik vieve was
een lieve jonge
altied ree om jim te helpen

ik bin niet meer
as doe ik tiene was
een plezierige jonge
altied mit een vrund op pad

ik bin niet meer
as doe ik vuuftien was
een verlegen jonge
altied de beste wezen

ik bin niet meer
as doe ik twintig was
een maegiesschouwe jonge
altied in 't weekaende thuus.

Knillis
(Uut: De blienen eupen, 1984)

Taofel

D'r ston een taofel op een bod.
Dat klinkt wel van de domme,
want as et goed begrepen wodt:
't is meerstal aandersomme.

Daorom, veur ieder die dit leest,
et moesien het een stattien:
et bod was van de meest-
er en de taofel was van dattien!

Jouk
(Uut: Greensgeval, 1984)

woensdag

21

meie

donderdag

22

meie

As de katte grös vret, komp d'r mal weer.
(Steggerde)

1997

vri'jdag

23

meie

zaoterdag

24

meie

As d'r weer een maegien geboren wodde in een gezin mit allienig mar maegies, dan zeden ze dat d'r al weer een gröspisser bi'j kommen was.
(Else)

1997

Slavante

De zunne scheen die dag,
de kestanjes van Slavante bluuiden.
D'r veerden roeiers op 'e revier,
heur aarms zo krachtig
as oonze vrundschop.

Now 'k een jaor laeter
bi'j je huus langes komme,
zie 'k aandere gedienen,
een vremd naemplaetien.

Die laeste aovend,
tussen deuzen diggelgoed
en lege kaasten,
vreug ie me
hoe a'k me vuulde.

As een peerd
mit een bliedkappe op,
he'k zegd.

Zol een peerd
mit een bliedkappe op
ooit et spoor weeromme
naor Slavante vienen kunnen?

Johan Veenstra
(Uut: De toren van De Lichtmis, 1988)

Berenburg

De vrouw en ik bin slimme liefhebbers van et waeter. Veren is oonze lust en oons levend. Mar et weer is seins niks te best en dan moej' wel es wat geduld hebben. Zo laggen wi'j vleden haast op een wienderige motterige dag bi'j de oolde Driewegsluus een betien omme te krummelen en te waachten op beter weer. Een aentien van oons of zat een visker uut Wolvege, dwasdeurnat, mar wel mit een deurzetting in de huud. "Kom mien jonge," zee de vrouw tegen me, "ik zal je mar even een berenburgien inschinken veur de koolde voeten en dan leg ie nao 't eten mar mooi een ogenblikkien 't vel over de ogen." Dat leek mi'j mar best toe. "Mar," zee de vrouw d'r mitien aachteran, "ik roepe die visker ok eventies, want die man kan wel ommekommen daor bi'j 't waeter." Hi'j zat al gauw bi'j oons in de boot, de natte jasse uut en et piepien d'r bi'j an. "Een berenburgien?" Ei ja, dat wol hi'j ok wel, want hi'j vuulde him aorig suterig, zee hi'j. "Moej' d'r ok suker in?" vreug de vrouw. "Now," zee hi'j, "as 't kan graeg een klein godskrummeltien in de eerste twie...., veerderop kan 'k ze zo wel hebben."

Fokke Middendorp
(Uut: De Ovend, 2e jr. no. 5, december 1974)

Trinitatis (prot.) Zunne op 05.31, zunne onder 21.43

zundag
25
meie

maendag
26
meie

Die is zo gruusaorig, die lust alles.
(Steggerde)

1997

deensdag
27
meie

woensdag
28
meie

Hi'j is goed bi'j zien kwievieven,
hi'j het een hiel goed verstaand.
(Ni'jhooltpae)

1997

Daor kon meester niet tegen an

"Jan," zee Meester veur een toertien,
"Nu jij schielijk twintig wordt,
Moest je op mijn boekhoudcursus.
'k Heb d'r net nog één tekort.
En een beetje rekenkunde
Komt je altijd wel van pas.
Ook wel als je zelf eens boer wordt.
'k Zou maar komen, als 'k je was."
"Now," zee Jan doe, "ie kun 't weten,
Daor bin ie now meester veur.
Mar veur al die ni'je fratsen
Vuul ik niet zo veule, heur.
En om rekenen te leren,
Dat het oonze heit al daon.
Dus daaromme hoef ik niet meer
Naor jow cursus toe te gaon.
Heit het mi'j in vief menuten
't Hiele rekenkeunsien leerd."
"Wat?" zee Meester, "Vijf minuten?"
En hi'j keek al wat verheerd,
"Hoe ter wereld is dat moog'lijk!
Wil je 't mij vertellen, Jan?"
"Wis wel Meester en ik wedde,
Daor kun ie niet tegen an.
Oonze heit zee: "Daenk d'r omme,
Waj' ok wodden, zorg d'r veur,
Altied minder uut te geven
Dan daj' in beurd hebben, heur!"

H. J. Bergveld (Uut: Klaeterjaegers, 1974)

Liendeboom

Ik had me veurneumen
niet meer an je te daenken
as de liendeboom
niet meer blossemen zol,
mien liefste.

Mar et smoegt deur
as een venebraand,
onwillekeurig
waor en wanneer
flakkert et weer op.

En onderhuuds
ontkent de weemoed
mien veurnemens
a'k in de geburgenhied
van de naacht
tegen iene aanders
dezelde woorden fluuster.

D'r is gien daenken an,
mien liefste,
niks kan et verhelpen,
de regens van de haast niet,
de sni'jjacht van de winter niet,
de liendeboom
blossemt alle daegen.

Johan Veenstra
(Uut: Sletel parredies, 1994)

L.K. 09.52

donderdag

29

meie

vri'jdag

30

meie

Hi'j kan zien praoties goed kwiet wodden,
hi'j is goed van de tongriem sneden.
(De Hoeve en Steggerde)

1997

zaoterdag

31

meie

zundag

1

juni

Niks te danken, geef mar een kwattien.
(Ooldelaemer-Ni'jlaemer)

1997

Vroeger op reize (1)

Doe as de maegies vroeger van schoele kwammen in Else mossen de meersten uut de grote huusholing wel uut dienen gaon. De ooldste konnen ze thuus wel bruken, want dat speerde, as et temeensen lieden kon, een meid uut. Dus wodde d'r mit zoe'n jaor of twaelf naor een plakkien ommekeken. Ze stuurden ze niet veer vot. Makkinge, Gediek, 't Vene nuum mar op. Et was wel zwaor veur die kleine maegies, mar ze weren thuus al vroeg wend mit te helpen, in huus en op et laand. Zo omdebi'j 1895 was d'r groot ni'js in Else. Twie maegies wollen vot uut Frieslaand.
De iene naor Grunningen, dat gong nog, mar de ere naor Amsterdam. Wie had daor ooit van heurd. Ze had daor wel een breur mit zien gezin wonen, dus een thuuskommen, mar et was wel een hiele onderneming, waor meraokels over praot wodde. De breur had een goed plakkien veur zien zuster vunnen. Veurdat ze dat angongen eerst mit Heit mit de vrachtwaegen naor Stienwiek veur een petret. Dat heurde d'r zó bi'j. Ze hadden krek ni'je jakken. Doe de petretties uutdield wodden, was iederiene daor slim bliede mit. De vrundinnen mossen wel lachen. Want op de ni'jles hadden ze wel zien, hoe de jakkies maekt weren, en now op 't petret kwammen de knopies zo dudelik uut. Zo kregen ze deur et petret geliek de bi'jnaemen 'Wietske Knoop' en 'Antien Perlemoer'! Dat zeggen ze tachtig jaor laeter nog, as de petretties nog es in de albums bekeken wodden.

Albert Jaeger (Purmerend)

Vroeger op reize (2)

Et was me een hiele pakkeri'je. Weren ze in de buurt uutbesteed, dan kregen ze een kassien mit. Now pakken en een koffertien van riet, mit banen d'r om henne. Heit brocht Antien mit de waegen naor Peperge, want daor stopte de trein. Ze had al droppen inneumen, want 't was toch wel een hiele reize, en wat zenuwachtig was ze wel. Hiel Else wi'jde heur uut. Dat was eerst wennen in de stad. Een protte waark en altied in de keuken. Mar gelokkig dat ze altied naor heur breur en gezin gaon kon. En dan de brieven van en naor huus. As Meneer en Mevrouw es mit vekaansie gongen naor et butenlaand moch Antien een peer weken naor huus naor Else. Doe ze een posien in Amsterdam was, wende et al en maekte ze ok vrundinnen, die bi'j de buren dienden.
Mar meroakels bliede was Antien doe ze van heur breur heurde, dat Moeke naor Amsterdam kwam, om es te kieken daor.
Ze vertelde et gauw an heur vrundin Mina en tegere mochten ze van de Mevrouw Moeke van de trein haelen.

Albert Jaeger (Purmerend)

Zunne op 05.24, zunne onder 21.51

maendag
2
juni

deensdag
3
juni

Een dubbeltien wint et nooit van een kwattien.
(Pepperge - De Blesse)

1997

N.M. 09.06

woensdag
4
juni

donderdag
5
juni

Akkoord zee Van Putten, ha'k now de kwatties mar.
(Ni'jberkoop)

1997

Vroeger op reize (3)

Ze vul wel op, Moeke mit 't bried goolden ooriezer en 't hoetien d'r op. Heur mooiste rok en jak an. Ze blonk en lachte. Antien was bliede. Ze was trots op heur Moeke. Of de reize niet lange duurd hadde, vreug Antien. Now, in Steggerde was d'r nog een vrouw in stapt en daor had ze slim gezellig mit praot. Die vrouw mos ok in dezelde buurte wezen, dus konnen ze tegere op reizen. Moeke en Antien weren in de peerdetram drok an 't praoten over Else, over thuus. Mina bemuuide heur mar wat mit dat vrommes uut Steggerde; dat was een dikke schommel, die et slim waarm hadde.
In de tram mossen ze staon, en Mina zette heur beste bientien veur. Fi'j toch, die Antien, die zo Stellingwarfs praotte in Amsterdam in de tram. Ze kon 't toch ok wel aanders! Doe de meensken puften van de waarmte zee ze: 'Wat heet is het toch, hé. Geloof me, ik transpireer.' Waorop de vrouw uut Steggerde prompt as bescheid gaf: 'Ja, mi'j lopt et zwiet ok bi'j de konte daele.'
Doe kleurde Mina, en lachten Moeke en Antien! En de Amsterdammers, die doe ok al een protte gevuul veur humor hadden, lachten zo hadde, dat de peerden d'r van schrokken.

Albert Jaeger (Purmerend)

Allienig de starksten....

verrinneweerd
deur deunske koenen
kael vreten en uutdreugd
noff'lik plak
as 't twieje hoge is
overstroomd
deur Kuunder en Lende
of een bri'j van jarre
grös blift grös

Willem Jan Teijema
(Uut: Interieurarchitekt, 1994)

vri'jdag **zaoterdag**

6 juni

7 juni

Het hi'j de kwakerd altied los,
dan is hi'j een praotmusse.
(Scharpenzeel).

1997

Zunne op 05.20, zunne onder 21.58

zundag **maendag**

8 juni

9 juni

Kruzement hadden wi'j vroeger bi'j de mure staon
tegen de mieghummels.
(Else)

1997

(S)limmerikkien

D'r was es een juffer in Vledder,
die wol hogerop, die wol vedder!
Ze scheurde per slot
zels heur kousen kepot.
"Want," zee, "dan hebb' ik een ledder!"

Jouk
(Uut: Greensgeval, 1984)

Mien pries

Mien naeme ston laest in de kraante,
ik kreeg verduld een twiede pries,
mit et schrieven van gedichten!
'k Wodde al haost een betien wies.

Mar doe 'k heurde wat ze vreugen,
doe zakte dat al gauw weer wat.
Ik dochte, now zullen ze wel vraogen,
wat ik dan toch wel schreven had.

Alles wat d'r in je leeft,
moej' woord veur woord ja overwegen.
Wat ze vreugen was allienig:
"En, wat heb ie d'r veur krégen?"

Margje Jonker-Veenstra
(Uut: Een voegel zong, 1987)

deensdag **woensdag**

10 juni 11 juni

Moeder oonze meid het een krummel an de piere,
krummeltien of viere, falderalderiere.
(wodde zongen as iene in verwaachting was)
(Ni'jberkoop)

1997

E.K. 06.53

donderdag **vri'jdag**

12 juni 13 juni

Hi'j is in de krullen grootbrocht,
wodt zegd van een goeie timmermanszeune.
(Noordwoolde)

1997

Zweren en zwetsen

Henk Bloemhoff het twintig jaor laank veur et Stellingwarfs Woordeboek in 25 dörpen woordeboekgroepen had en daor elke maond zestig vraogekaorties henne stuurd. En kaortien nommer 1533 gong over zweren en zwetsen en daorbi'j ok over zwetser en zweerbuul. En daor kwam onder aanderen et volgende uut:
Buil: drusen (druser)
De Fochtel: pochen (pochebuul)
De Haule: opscheppen, beren (wiendhapper)
De Hoeve: pochen, druusken (pochebule, druusker)
Else: druusken (druusker, wiendbuul, pochebuul
Makkinge: bulen, bluchen, poesten (dikke buul, poester)
Munnekeburen: broesen, pochen, blaozen
Ni'jhooltpae: "Die is aorig bluusterig"
Hooltpae: opsnieden, druusken (druusker, pochebuul, opblaozer)
Aj' dat allegere zo naogaon, dan zoj' haost zeggen dat d'r in de Stellingwarven hiel wat opscheppers, pochebulen, druuskers, wiendhappers en opblaozers omme stappen.

Pieter Jonker

(S)limmerikkien

Een bakker vun vlak bi'j de Kuunder
een grote betoverde nuunder.
Daor zat et begin
van een zeemeermin in!
Now bakt hi'j ze nog even bruunder.

Jouk
(Uut: Greensgeval, 1984)

Vaderdag

zaoterdag
14
juni

zundag
15
juni

Krulde haoren, krulde zinnen,
Kruld van buten, (en) kruld van binnen.
(Ni'jberkoop)

1997

Zunne op 05.18, zunne onder 22.02

Z.H. Preens Bernardo (1977)

maendag
16
juni

deensdag
17
juni

Een eigenwieze vrouw wodt ok wel een kroppezetter of een kroppedri'jer nuumd.
(Hooltpae)

1997

Eerpelrooien

As 't in de netuur zo heurig wodt
en de dag al haost wat kot,
is et tied van eerpelrooien.

De meensken ziej' dan in et laand
mit körf en vörke bi'j der haand,
ze moe'n now an 't eerpelrooien.

Opstikken, et lof wat an de kaant,
eerpels zuken mit de haand,
't wil zwieten mit et eerpelrooien.

Lange daegen wodt d'r zocht,
op 'e tied heur 't eten brocht,
hongerig wark dat eerpelrooien.

Eind'lik kloppen ze et stof
van heur muuie leden of,
dat is nao et eerpelrooien.

Margje Jonker-Veenstra
(Uut: Een voegel zong, 1987)

(S)limmerikkien

D'r was es een man in Noordwoolde,
die hadde knap last van de koolde.
Mar mit wat kejak
en een proempien tebak,
was hi'j vaeke al rap weer de oolde

Jouk
(Uut: Greensgeval, 1984)

woensdag

18

juni

donderdag

19

juni

De kroonkaste is een grote kaste mit een mooie kop d'r op, mit een voegeltien en een trosse druven.
(Scharpenzeel)

1997

V.M. 21.12

Begin van de zoemer 10.18 M.E.Z.T.

vri'jdag

20

juni

zaoterdag

21

juni

Dat krojen, dat krojen, dat is toch wat.
Tussen twie aarms en een rad.
Mar wie mit mi'j de spot wil drieven.
Zal iewig in de kroje blieven.
(Noordwoolde)

1997

Dierenaemen

In "De Ovend" van december 1974 gaf Jannes Nijholt een riegeltien Stellingwarver dierenaemen op:

een mudde	-	een bunzing
een mere	-	een merrie
een were	-	een kastreerde bok
een borg	-	een kastreerde beer
een vool	-	een veulen
een evertaske	-	een salemander-hagedis
een aolpieper of piepaol	-	een modderkruiper
moedhond	-	zeelt
snotterpost	-	pos
een nuunder	-	een schelp.

Wie helpt oons an meer dierenaemen, plaantenaemen of voegelnaemen in et Stellingwarfs veur de kelinder van 1998?
Geern een reaktie naor Stellingwarver Schrieversronte, Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde.

Pieter Jonker

Liegen

.. een oold volksriempien, naoverteld deur Wube Lamers van de Kuunderwal.

Ik zal jow wat vertellen
En liegen dat ik kan
Ik zag de bakker vliegen
Mit de ovend d'r aachter an!
Ik zag de gritten spitten
En ik zag de kri'jen mi'jen
Ik zag de musken veur de ploeg
Is de leugen now nog niet groot genoeg?

W. Jager

Zunne op 05.19, zunne onder 22.04

zundag
22
juni

maendag
23
juni

't Is makkeliker om je krojen te laoten as daj' zels krojen.
(Langedieke)

1997

Sint-Jansdag

deensdag
24
juni

woensdag
25
juni

Krojen is een droevig lot
Wie mit krojen de spot zal drieven
Zal iewig an de kroje blieven.
(Steggerde)

1997

Volksriempies

Henk Bloemhoff tekende veur "De Ovend" in 1974 de volgende volksriempies op:

"Schellen, schellen dot gien zeer,
Houw ie mi'j, dan hou 'k jow weer!"

Vi va vouwe
Kwattel op 'e dauwe
Kwattel om et gat
Zo is vi va vouwe niet 'n schat.

Een spotdeuntien was:

"Snieder, snieder, maek me de broek wat wieder.
Mar niet al te wied, dat hi'j van 't gat of gliedt!"

Schootlietien:

"In din din, wat vleden jaor een pieke was
Is now een oolde hin".

Lindenoord

Op 'e prachtige prente van disse kelinder staot een hooltgravure van Lindenoord maekt deur Peter Lazarov. Et Waeterschop "De Stellingwerven" kocht op 17 september 1984 et huus Lindenoord veur f 100.000,-- Monementezorg hadde al een subsidie toezegd veur restauraosie. As d'r veur jannewaori 1984 begonnen wodde mit dat wark, dan kon de subsidie overdreugen wodden. Architekt Wout van Kooten uut Hooltpae het een plan veur de restauraosie maekt. Monementezorg geft een subsidie van f 600.000,--. De bouwkemmissie bestaot naost Van Kooten uut siktaoris Jan Oosterhof en bestuurslid Reinold de Vries. Et restaant van de kosten, die neffens de begroting f 1.000.000,- wezen zullen, komt veur rekening van et Waeterschop. Et Waeterschop het d'r veur zorgd dat et gebouw in zien oolde luuster hersteld wodde. In de jaoren nao de restauraosie hebben ze et gebouw hiel goed in onderhoold holen.
Et is spietig dat et Waeterschop aenlik mar zoe'n kotte tied kantoor holen moch in dit prachtige gebouw, dat nao de fusie van de Waeterschoppen in aandere hanen overgaon zal.

Pieter Jonker

donderdag **vri'jdag**

26 juni 27 juni

Een kring om de maone is niet zo arg,
mar een kring om de zunne veurspelt slecht weer.
(Hooltpae)

1997

Z.K.H. Preens Bernhard (1911)

zaoterdag **zundag**

28 juni 29 juni

Krimpende wiend en uutgaonde vrouwen
bin niet te vertrouwen.
(Peperge-De Blesse)

1997

(S)limmerikkien

D'r was es een boer in Ni'jlaemer,
die wol slimme graeg in de Kaemer.
Mar et vrouwgien zee, "Nee,
want et zwat-bonte vee
uut de Westhoek oogt vule veurnaemer!"

Jouk
(Uut: Greensgeval, 1984)

Ik zol nog graeg es

Luusteren naor 't getinkel
van 't waeter
in de regenbak

slaopen in de beddestee
onder 't schuine
pannedak

bi'j mien moeder
poppespeulen
zomar op 'e keukenvloer

of breiden
an mien broddellappe
op een averechtse toer

dromen op et kachelzeiltien
veur de verkochte
miccaruut'

waor de keuperen koffieketel
deunties jeuzelt
uut zien tuut

op een dreuge
koste sabben
in mien kleine kienderhaand

en naost vaders
klompen stappen
deur et grune akkerlaand

Peggy Klinkhaemer
(Uut: Sprokkels en spraankels, 1980)

Zunne op 05.23, zunne onder 22.03

maendag **deensdag**

30 juni

1 juli

Een krimpekeutel is een kooldklumer.
(Steggerde)

1997

woensdag **donderdag**

2 juli

3 juli

Alles waj' kriegen, hoej' niet te kopen.
(Langedieke, Hooltpae, Peperge-De Blesse)

1997

Voegelschrik

Een voegelschrik ston op een arf
in 't westen van Oost-Stellingwarf.
En hi'j beweug gien aarm of bien;
de voegels hadden dat al zien.
Ze zeden daorom: "Sakkerloot,
hoe komt die voegelschrik now dood?"

De musken bin d'r henne gaon,
die hebben zeg mar sektie daon.
Doe vunnen ze een klein rond gat,
dat midden in zien veurheufd zat.
En nao een hieleboel gespit
kwam úút dat gat een kassepit.

D'r was dus - en gien dier verzweeg 't -
gewoon een laffe anslag pleegd!
Et waopen was - dat kon ok best -
lichtkaans een proppeschieter west.

Doe het de Hoge Oeleraod
d'r zeuven weken over praot,
of zoks now doodslag was of moord;
ze weugen vanzels ieder woord.
Doe weren ze d'r nog niet uut,
mar kwammen toch tot een besluut:
zo gauw de daoder pakt was, ging
et deur mit de vergeerdering!

Dat pakken mos, mit goed fesoen,
een koppel zwatte kri'jen doen.
Die hadden daor de goeie kleur
en ok de scharpste bekken veur.
Mar ja, d'r is nog niks an daon:
die weren krek in staeking gaon.
Niet om meer loon, as ik 't begriepe,
dat soort staekt inkeld uut principe!

De winterkeuning was de held,
dat wodt deur alleman verteld:
hi'j bouwde him een zoemerhusien
in voegelschrik zien vessebusien

Jouk
(Uut: Greensgeval, 1984)

Lindenoord nao 1813 (1)

De revolusie is in 1813 veurbi'j. De Fraansen hebben et laand verlaoten en de Republiek is 'ter ziele'. De preens van Oranje is op 30 november in Schevingen anlaand en het as 'soevereine vost' et bestuur overneumen. In et veurjaor van 1815 nemt hi'j in een butengewone bi'jienkomst van de Staoten-Ginneraol de titel van Keuning an: Willem I.
In West-Stellingwarf bin de maires van de drie deur de bezetter vormde gemienten oftreden. In 1816 is as grietman over de hiele grieteni'je de schoute van De Kniepe, Pompeus Onno van Viersen, ansteld. Hi'j wodt in et bestuur bi'jstaon deur de assessoren Albert L. Bovenkamp uut Noordwooolde, Foppe P. Klijnsma uut Wolvege en Taeke H. Woudsma uut Ni'jhooltwoolde. Reitse Attema wodt as siktaoris benuumd en Gerben J. Poppe wodt de ontvanger van de grieteni'je.
In 1811 is et laandgoed Lindenoord in et eupenbaor verkocht. Deur netaoris A.R. Attema uut Wolvege wodt de akte op 31 december passeerd. Koper is de Liwwadder koopman Johannes van der Veen, die de veertig percelen veur een totaol bedrag van f 35.903,-- in eigendom krigt.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

N.M. 20.42

vri'jdag **zaoterdag**

4 juli 5 juli

Hebben is holen, kriegen is een keunst.
(De Fochtel)

1997

Zunne op 05.28, zunne onder 22.00

zundag **maendag**

6 juli 7 juli

Ie moe'n warken om 't wark daon te kriegen,
niet om de tied ten aende te kriegen,
want die kuj' aanders wel ommekriegen.

1997

Lekkerbek

D'r zwom een schelvis in de sauna,
die zee: "ik heure bi'j de fauna!"

Mar juffer Aoltien reup: "Ja gek,
die schelvis is een lekkerbek!"

Daor wol ze mit beweren, dat
die vis gien roggegraot bezat!

Jouk
(Uut: Greensgeval, 1984)

Lindenoord nao 1813 (2)

Doe in 1811 Van der Veen et laandgoed Lindenoord kocht, was de omschrieving van de veurnaeniste percelen: No. 1. Een uitmuntende herenhuizinge zijnde, no. 126 in Wolvega en in de verponding aangeslagen voor f 26-10-: per jaar. Bestaande in verscheidene behangen of niet behangen kamers, kelders, keukens en daarin pomp en regenbakken... Thans bewoond door de Heer en Mevrouw Huguenin. Den twaalfden mei 1812 vrij te aanvaarden, met de daarbij behorende bossen, extra zware bomen, moeshoven, appelboomgaard, theater en hetgeen verder aldaar wordt gevonden...
No. 11. Het zogenaamde washuis, bestaande uit enige logeerkamers, knechtenkamers, schuur en stalling voor 6 paarden en een uitmuntende regenwaterbak.
No. 12. Een extra fraaie herenhuizinge, no. 41, genoemd De Wildbaan, bestaande uit verscheidene fraai behangen en gestucadoorde kamers. Verder keukens, kelders, regenwaterpomp en - put... benevens tuinen, bossen, bomen en plantagiën daartoe behorende. Thans bewoond door de Heer en Mevrouw Siderius."
De ni'je eigener komt alliend in de zoemer op Lindenoord. As huusmeester woont daor de tuunman Jan Wijnkool. In 1816 komt d'r tiedelik een Van Haren. Willem Anna van Haren en die zien vrouw Cecilia van Heemstra wonen d'r tot 1819 om de arfenisse van Onno Zwier van Haren en Sara van Huls definitief of te wikkelen.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

deensdag

8

juli

woensdag

9

juli

Die krielhaene wil ok weer verepikken,
hi'j wil vechten, spul maeken.
(Donkerbroek)

1997

donderdag

10

juli

vri'jdag

11

juli

Een kreunende koe krigt (altied nog wel) wat,
wat een stilzwiegende veurbi'jgaot.
(Ni'jberkoop)

1997

Hoe bestaot et

Ik hebbe gien auto,
ik bruke gien draank,
ik hebbe gien verstaand
van voetballen.
En toch bin 'k een
tevreden meenske.

Johan Veenstra
(Uut: Onder eigen volk, 1979)

Roekersgoed

Een dure meneer
uut 'n slim grote stad,
kocht 'n husien in 't dörp,
dat leek him wel wat.

Hi'j knapte et op,
kompleet mit 'n heerd,
en nao een peer maonden
was 't et dubbele weerd.

Mar... ien ding dat was
him niet naor de zin;
de locht in die streek,
die was 'm te min.

Et reuk seins naor mest
en meer van dat spul;
van de reden daorvan
had hi'j gien benul.

Hi'j schreef doe 'n brief
naor 't gemientebestuur;
dan zol 't wel veraanderen,
hi'j mienде 't: sekuur.

Hiel gauw kreeg hi'j antwoord
en dat was slim kot:
"Kniep jow neuze mar dichte,
of gao aanders mar vot!"

Roelof J. Oosterhof
(Uut: Onder eigen volk, 1979)

E.K. 23.45

zaoterdag **zundag**

12 juli 13 juli

Van de wiend koj' niet in de kraom.
(as de heit van et kiend niet bekend is)
(Langedieke)

1997

Zunne op 05.36, zunne onder 21.54

maendag **deensdag**

14 juli 15 juli

Een kraekende boom staot lange.
(Ni'jberkoop)

1997

Draotien

D'r zat een klein kebooltertien
vlak naost et grote pad.
Dat zat daor op een tooltertien
en schommelde mar wat.

De wiend gaf et een douwgien,
mar evenpies - hiel kot.
Doe brak op slag et touwgien,
't kebooltertien was vot.

Wat is et wieze lessien van
et bovenstaonde praotien?
't Gelok van elke kleine man
hangt an een zieden draotien!

Jouk
(Uut: Greensgeval, 1984)

Zonder zille

Et spoor van golven
dat oons volgt
over de vlakte
van waeter en waeter,
waaiert in reenfels uut
naor et laand
in de diezige veerte.

Veur oons zweeft
et nog verzonken eilaand,
waor oons leven dommiet
zonder zille in een aander
ritme veerder gaot,
waor de hakke niet meer
tegen de spoorstok slaot.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

woensdag

16

juli

donderdag

17

juli

Een kraanze van een koe of varken
wodde vroeger uutsmulten tot kaonties,
en die weren lekker op roggebrood.
(kraanze = Ned. buikvlies met besloten vet, darmscheel)
(De Haule)

1997

Begin van de hoonsdaegen

vri'jdag

18

juli

zaoterdag

19

juli

As een peerd niet gezond is, wodt d'r wel zegd:
'Dat peerd zit gien kotvoer in.'
(Oosterwoolde)

1997

Lindenoord nao 1813 (3)

In 1831 gaot de koper van 1811, Johannes van der Veen - de Liwwadder koopman - zels in Wolvege wonen. Hi'j is dan benuumd as vrederechter in Berkoop. Jacob van Lennep schrift: "Hij heeft de handel in Friese baaitabak bijna alleen in handen en is thans eigenaar van onmeetbare bezittingen in Wolvega". En A.J.T. Stakenburg schreef in 1945/46 in "De Vrije Fries": "Wie heeft zijn paarden niet voor het oude grietmanshuis laten halthuden om de opmerkelijke porseleinverzameling en de collectie tapijten te gaan bezichtigen of zich door de hovenier Bruinewoud in park en oranjerie te laten rondleiden?"
Et hiele bezit van Van der Veen in de grieteni'j besleug doe 210 bunder. Lindenoord was 7 bunder, 21 en 51 ellen. Ok de Schipsloot mit tol- en walgelden was eigendom van de vrederechter
Nao et wegraeken van Van der Veen op 1 augustus 1850 wodde et huus Lindenoord in acht dielen opsplist en eupenbaor verkocht. Bi'j de finaole toewiezing op 23 december 1850 wodde Mr. Jan Bieruma Oosting, de laeste grietman en neffens de gemientewet van 1851, de eerste burgemeester van West-Stellingwarf, koper van et huus Lindenoord veur f 11.010,--.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

Venetië

Jow San Marco,
een karke zo
bastens vol
keunst en pebliek,
dat et geloof
d'r amp'ran
de deur' in kan.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

V.M. 05.23 Zunne op 05.45, zunne onder 21.46

zundag 20 juli

maendag 21 juli

Kot op 'e diek, lange in de kroeg.
(Donkerbroek)

1997

deensdag 22 juli

woensdag 23 juli

Tussen draank en kostekoeke,
wodde zegd aj' in de vlegeljaoren zatten.
(Ni'jhooltpae)

1997

Aende

An alles is een aende,
an alles een begin.
Behalven an de Lende:
die ligt daor tussenin!

Jouk
(Uut: Greensgeval, 1984)

Ontstegen

Mien kleinste
gedichien ontglipte
mi'j mit een zochien
van de wiend,
zweefde zachies
fladder-daansend
al hoger en hoger;
niet meer van mi'j
zie 'k et now now en dan
weeromme:
een gleensterdruppien
in de vroege zunne,
een dwarrelvlokkien
van veurzichtige sni'j.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

donderdag **vri'jdag**

24 juli 25 juli

Et is beter as jow een korrel ontspringt as dat et jow ontkrimpt, wodde zegd in Berkoop om an te geven daj' de rogge niet te hadde van et laand haelen moeten.

1997

L.K. 20.31

zaoterdag **zundag**

26 juli 27 juli

Vroeger bi'j de warkverschaffing
kwam de körf an de stok omhoge
en dan was 't schafttied, en om vuuf ure hoolderd.
(De Fochtel)

1997

Lindenoord nao 1813 (4)

In meie 1851 komt Mr. Jan Bieruma Oosting in et huus Lindenoord te wonen, tegere mit zien vrouw, twie kiender, een Fraanse huusonderwiezer, een Ingelse kienderjuffer en vuuf dienstboden. Zien verblief hiere was niet botte lange. Deur een arfenisse kwam hi'j in bezit van et huus Oranjestein in Oranjewoold en zo mos d'r op 1 jannewaori 1855 een ni'je burgemeester benuumd wodden. Et wodde de ontvanger van de grieteni'je, Jacob Sickenga.
Lindenoord wodde weer verkocht, mar now onderhaans. Koper was de as opvolger van Johannes van der Veen in Berkoop benuumde vrederechter Mr. S.G. Manger Cats. Op 14 juli 1855 wodde hi'j veur f 15.000,-- eigener. De gevolgen van fouten die in 1780 bi'j de ni'jbouw maekt weren, maekten et neudig dat d'r eerst timmerd wodde. De beide vleugels wodden ofbreuken en deur ni'je vleugels vervongen. De twielingbreurs Jentje en Gerrit Nicolaas legden in 1863 daor de eerste stien veur. Ok de kezienen en de raemen mossen vervongen wodden. De bordessen wodden ofbreuken en opni'j optrokken. Et park en de tunen wodden onder deskundige leiding opni'j anpakt. De oolde glorie van Lindenoord was hersteld.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

De warkloze

Hi'j kon gaon en staon
waor hi'j wol,
mar deur de zwaorte
van zien zorgen
bleef hi'j vaasteplakt
op zien stoel bi'j et raem,
dat him elke dag
wat minder uutzicht gaf.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Zunne op 05.55, zunne onder 21.36

maendag
28
juli

deensdag
29
juli

Kopen is niks, mar betaelen wel.

1997

woensdag
30
juli

donderdag
31
juli

Raodsel
Wie gaot d'r op 'e kop de karke in?
Antwoord: de spiekers van de schoenen.
(Buil)

1997

Lindenoord nao 1813 (5)

"Mijnheer de rechter", zoas Manger Cats mit eerbied in et dörp Wolvege nuumd wodde, het altied mit plezier op Lindenoord woond. Zien koetsier, Jacob Zwarteveen, brocht him naor Berkoop as daor et gerecht zitting hadde.
Nao et overlieden van Manger Cats op 22 feberwaori 1879 kwam Lindenoord in et bezit van de twieling Jentje en Gerrit Nicolaas. Ze hadden heur in 1873 in Gorssel vestigd. Vrouw Manger Cats bleef mit drie jongere kiender nog inkelde jaoren op Lindenoord wonen, mar zi'j vertrok laeter naor Arnhem. Op 17 jannewaori 1885 kocht Jentje zien breur uut en vestigde hi'j him weer in Wolvege. Lange duurde dat niet. Neffens de koetsier Zwarteveen vuulde hi'j him hier niet meer thuus, zodat in 1888 Lindenoord opni'j weer onder de haemer kwam.
De finaole verkoop wodt holen in De Acht Pilaren van Minne Bijl en netaoris F.H.L.J.J. v.d. Heuvel tot Beichlingen, bekend onder de naeme Bartolotti Rijnders redt him mit de verkope.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

Oosterwoolde
In 't uterste Zuud-Oosten
Van 't Stellingwarver laand,
Daor ligt een kruud'rig dorpien,
Zo schone as de braand.
Dat is mien Oosterwoolde,
Mit bos en elzenwal!
Mit oolde goorns en essen,
Die 'k nooit vergeten zal!
Waor vien ie schoner dorpien?
Waor smuuier dialect?
D'r is in hiel oons Frieslaand
Gien plak, dat mi'j zó trekt!

H.J. Bergveld
(Uut: De Oolde Pook, 1971)

vri'jdag

1

augustus

zaoterdag

2

augustus

De meerste vis zit tussen de kop en de stat.
Kuj' zeggen as d'r wat vanzelssprekends is.
(Wolvege)

1997

N.M. 10.16

Zunne op 06.05, zunne onder 21.25

zundag

3

augustus

maendag

4

augustus

De kop moet niet teweegbrengen
dat de kont slaeg krigt.
(doe gien domme dingen)
(Langedieke)

1997

Berlien 1991

nao vuuf jaor weer in berlien
kieken wat d'r veraanderd is
of de mure now echt vot is
wat d'r veur in de plak kommen is

weer mit p., vanzels
p. stuurt de auto
mar ok et tempo

blaoren op 'e voeten
om bi'j te holen
blaoren op mien hatt'.

et dielen van een glassien drinken
et dielen van een bedde
et leek altied zo gewoon
zo vanzels

inienend is et d'r niet meer
altied een stap veur me
as ik hadde lope
ok

nooit hael ik meer in
wil ik dat einliks wel

berlien is de mure kwiet
die tussen oons wodt de hieltied groter

10 november 1991
Klaas Knillis Hofstra (Uut: De Ovend, 20e jr. 4, 1992)

Lindenoord nao 1813 (6)

In 1888 wodt veur de verkope et huus Lindenoord as volgt omschreven: "Gelegen in het midden van Wolvega, bestaande uit een welingerichte Herenhuizinge met zijvleugel, koetshuis, stallingen en verdere getimmerten, koetsiers- en timmermanswoning, ruim voorplein, vijvers, koepel, orangerie, bloemen-, planten- en vruchtenkassen, achtergelegen wandelbossen met hoog opgaand geboomte, boomgaard en moestuin en voorgelegen vruchtbare weilanden aan de Schipsloot, Dorpsstraat en Haulerweg, en bijgelegen weiland aan de Grindweg en een polder hooiland onder Schoterzanden. Het geheel opgesplitst in 42 percelen."
D'r was een protte belangstelling veur de verkope. Van heinde en verens kwammen de meensken naor Wolvege. De kandidaot-kopers bleken allegere tot de plaetselike bevolking te beheuren. De veertigjaorige zeune van burgemeester Sickenga, Nicolaas, kocht et laandhuus mit et park veur in totaal f 11.690,--. Daor kocht hi'j et huusstee veur en de percelen 8-14 (gronden). De hiele oppervlakte bedreegt dan zes bunder, 98 a. en 40 ca. Tegenover Lindenoord laggen ok percelen, daor as de kopers van bouwterreinen belangstelling veur hadden. D'r wodde bouwd veur winkels en ambachtelike bedrieven. Ok de huzen van de koetsier en de tuunman wodden doe verkocht.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

deensdag 5 augustus

woensdag 6 augustus

Raodsel
Kool is kool/Waarm moej' ze eten
Kuj' dat in drie letters uutspreken?
Oplossing: d a t
(Ni'jhooltpae)

1997

donderdag 7 augustus

vri'jdag 8 augustus

Ie kun wel daenken dat je kont van koeke is
en biet d'r een stok uut.
(As reaktie op meensken,
die mienen dat ze et antwoord wel weten.)
(Ni'jberkoop)

1997

Wiend en wolken

De wiend wi'jt over et hof,
over verweerde stienen.
Herinnerings an meensken,
die hier een rustplak vienen.

Meensken die iens liefhadden,
soms goelden en dan lachten.
Misschien wel bange weren
of stille, in gedaachten.

Die van bos en voegels hullen,
van wolken, die ok verdwienen,
en veurbi'j gaon over et hof
over verweerde stienen.

Margje Jonker-Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr.)

Parodie...

Bi'j 't Berkoper karkien ston
jaorenlaank een geite.
Doe de Kasttied krek begon,
was die geite pleite!

't Volk zee: "De Vesuvius!
Die leut 'm verdwienen!"
Alleman naor Else dus!
Daor was niks te vienen,

as wat zwatte keutelties,
die ze niet vertrouwden,
en mitien as et bewies
van de kraek beschouwden.

"De Vesuvius" zee: "Nee!"
Hul zien kraeter dichte.
Tot Ni'jjaorsdag de TV
't Grote Ni'js berichtte:

D'r staot bi'j Madame Tussaud
(onbewaekt in feite!...)
vlak naost Gorbatsjov en zo,
ók een dure geite!

Jouk
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 1, 1992)

zaoterdag

9

augustus

zundag

10

augustus

Et is daor de gaonde en de kommende man,
ze hebben altied volk.
(Ni'jhooltpae)

1997

E.K. 14.44
Zunne op 06.17, zunne onder 21.12

maendag

11

augustus

deensdag

12

augustus

Die knollen wil eten moet Sint-Laurens niet vergeten.
Om 10 augustus henne moeten de knollen zi'jd wodden.

1997

An een kammeraod

Ie kochten, zeg ie, in een dörp zoe'n huus
dat deur de bewoners verlaoten is,
en van now of an zuj' rustig warken kunnen,
veer vot van de stad en et stadse gejakker.

Kammeraod, ik verbaoze me over je verzin:
mit jow geweten vien ie daor gien ruste.
Ontvolkte plakken kennen gien ruste,
elk oold huus zit vol mit geesten.

De kraekende hoolten trappen diej' rippereren,
kraeken niet deur hooltworms mar deur treden
en wat ie veur wiendgegoel in de schostien holen,
is et wanhopige gejammer van ienzeme zielen.

En hiel gauw, in ien van je lange naachten,
ik doe 't mit je, zuj' ze bi'j volle maone
over et lege hiem weerommekommen zien
naor et oolderlike huus daj' heur ontfosseld hebben.

Atanas Daltsjev
(vertaeling Johan Veenstra)

De Bulgaarse dichter Daltsjev (1904-1978) schreef zoe'n 75 gedichten. Johan Veenstra schreef in 1992: "Soms, hiel soms gebeurt et me, da'k een schok kriege bi'j et lezen van gedichten. Een schok van herkenning. Een schok omdat et je even deur alles henne gaot. Een butengewoon noffelik gevuulte." Dat gevuul leidde bi'j him tot de vertaeling van vuuf gedichten van Daltsjev, die in De Ovend van 1992 publiceerd binnen.

Lindenoord nao 1813 (7)

Tot zien dood in 1908 het Nicolaas Sickenga mit zien grote huusholing op Lindenoord woond. Hi'j was laandeigener, diekgraaf van et waeterschop 'De oude Lindedijk' en veural vervener. Hi'j was gien bestuurder zoas zien heit, gien man die zien tied an alderhaande funkties gaf. Zien vrouw het hier nooit goed wennen kund. Nao de dood van Sickenga verhuusde ze al gauwachtig. D'r kwam weer een opdieling in percelen. Et gong d'r netuurlik omme om een zo hoog meugelike opbrengst te verwezenliken. Alderdeegst et veurterrein wodt opdield in zes bouwterreinen, want ze veronderstellen dat daor meer belangstelling veur is as veur et oolde huus, dat dan beter veur de sloop verkocht wodden kan. Mar zoveer komt et gelokkig niet. Bi'j de finaole verkope is de annemer Sipke Lenstra de hoogste bieder mit f 7.608,-- en bi'j de toewiezing dot blieken dat hi'j in opdracht haandelt van Mr. Cornelis van Nijmegen Schonegevel, de in 1907 benuumd burgemeester van West-Stellingwarf. Et huus blift bestaon, mar et prachtige park en de tunen gaon verleuren. D'r blift 86 a en 29 ca. over van et oorspronkelike laandgoed.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

woensdag

13

augustus

donderdag

14

augustus

Dove kolen bin kolen die, nog branend, in de doofpot daon wodden en laeter weer bruukt wodden om de kachel an te maeken.
(Ni'jhooltpae)

1997

Maria Hemelvaart (r.k.)

vri'jdag

15

augustus

zaoterdag

16

augustus

Dat is een echte koffielaeper, hi'j bedaankt nooit.
(De Hoeve)

1997

Iene gedaachte
meensken
die et weten konnen
zeden wel es
ie bin aenliks
twie gedaachten
neudig veur ien gedicht
mar
ik schrieve liever
twie gedichten
mit iene gedaachte

Klaas Knillis' Hofstra
(Uut: De Ovend, 19e jr. nr. 3, 1991)

Dit spoor

dit spoor
tussen twie werelden
voegelties zingen as ingelties
stilte kuj' heuren
vulen
knienekeutels liggen op et heuveltien
op et juuste plak
alles is
zoas et wezen moet
dit spoor langs bos
een kaampien, een beek
waarme gloed van aovendzunne
deur de stilte bromt een vliegtuug
hoge onderwegens

waachten op 'e trein
mien eigen halte
leven balt saemen
et laeste heufdstok
de laeste bladziede
allienig nog instappen
disse halte is zo mooi
zo verleidelik

bi'j een overweg gaon de bellen
tingelende kommen de laeste letters
et verhael lopt op zien aende
de trein raost
rustig veurbi'j
machinist in et duuster
loerende naor spoor en techniek
een heufd rust veur een raem
drok praotende meensken
een stokkien geel
dan weer stilte
voegelties en knienekeutels
een paradies geliek
volgende heufdstok

Willem Jan Teijema
(Uut: De Ovend, 19e jr. no. 4, 1991)

Aende van de hoonsdaegen
Zunne op 06.28, zunne onder 20.57
V.M. 12.58

zundag 17 augustus

Oolde Kaatje van Medemblik
Had de kont van koffiedik
(Buil)

1997

maendag 18 augustus

deensdag 19 augustus

'k Zal je een watjekouw (Nederlands: klap) verkopen
dat de koezen je op 'e kont zitten de kaortspeulen.
(Ni'jhooltpae)

1997

woensdag 20 augustus

Tussen Oost en West
staot gien mure meer.
Oost en West bin veerder
as ie en ikke...

Rustig is de viever
mar a'k d'r brood in gooi,
krigt hi'j de stemme
van de hebzocht.

In et valen van et blad
leeft de twiefel.
De boom is vertrouwd,
de eerde is onbekend.

De iene zicht een wonder
in een zaandkorrel.
De aander zicht niks
in een bulte zaand...

Bote Stellingwerf
(Uut: De Ovend, 19e jr. no. 3)

Lindenoord nao 1813 (8)

As burgemeester Mr. Cornelis van Nijmegen Schonegevel et huus Lindenoord kocht het, is et veur him te groot. Daoromme wodden de rechtervleugel en et koetshuus mit de stallen an de linkerkaante ofbreuken. Jammer, mar et huus as zodaonig is staon bleven en is mit de prachtige oolde beuken d'r omme toe een mooi onderkommen veur de burgemeester. Hi'j hoolt d'r van om parades en optochten staonde mit zien echtgenote op et bordes of te nemen. Op 1 meie 1934 legt Mr. Van Nijmegen Schonegevel zien ambt daele en gaot hi'j op 73-jaorige leeftied mit pensioen. Hi'j bödt Lindenoord te koop an, mar d'r is gien belangstelling. Et huus wodt him en de vrouw te groot: d'r bin tevule kaemers en de trappen bin te hoge. Hi'j kocht de villa "Voor Anker" van de femilie De Ruiter, die op et Oostaende woont, en daor gaon ze wonen. Hi'j raekt d'r op 2 feberwaori 1941 uut de tied. Lindenoord bleef eerst leeg staon. De ni'je burgemeester, Mr. E.N.W. Maas, hadde gien belang bi'j die oolde klinte. Hi'j gong an de Karkstraote wonen in een ni'jachtig huus. Op 12 december 1939 besluut de gemienteraod om Lindenoord te kopen. De gemientelike administraosie het verlet van meer ruumte. De koopsom is dan f 8.623,--.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

donderdag

21

augustus

vri'jdag

22

augustus

As de Zeuvensteern schient,
het de koekoek zien spraok verleuren.
(Berkoop)

1997

zaoterdag

23

augustus

zundag

24

augustus

Koekoek/Bri'jboek/Slabbedoek
Eet wat/Drink wat/Breng de voegelties ok wat
(Ni'jhooltpae)

1997

Lugano

Stad
van li'jte
tussen bargen,
en wiend
over et waeter,
van zunne
en bescharmend schaad,
van bloemen
en tropische bomen,
van eindeloos dromen
an et meer,
van meensken
wietwaor weg,
die - in de greep
van et vremde -
een milder leven pruven
as thuus

Jan van Overtjonger
(Uut: De Ovend, 17e jr. no. 6, 1989)

jonkvrouw

veur een dichter
is een penne
krek as
een jonkvrouwe
veur een ridder

ik heb een penne
ik vuul me dichter

mar waor blift now
die jonkvrouwe

Klaas Knillis' Hofstra
(Uut: De Ovend, 17e jr. no. 2, 1989)

L.K. 04.26
Zunne op 06.39, zunne onder 20.42

maendag

25

augustus

deensdag

26

augustus

As ze vroeger op et broeklaand in Buil koedhuudden en ze gongen weer op·huus an, dan reupen de koehuders: Huui, huui, hikke, de koenen hebben de boekies dikke!

1997

woensdag

27

augustus

donderdag

28

augustus

Pleit niet om een koe, mar geef liever iene toe.
(Oosterwoolde)

1997

Hendrik Marsman

(Nederlaans dichter; 1899-1940)

hi'j leefde
toch zo geern,
hi'j was zo
jong, zo vlogge,
zo foel en
levendig.

hi'j sprong
van gedaachten
naor woorden
naor beelden,
naor klaank
en zin.

de zunn' en de zee:
de jongeman;
de wolkens en wiend:
de dichter;
rap as een hat,
helder en lochtig.

de ienhoren
bi'j de straol'
van locht en waeter,
de metroos
op 't blauwe plein
van iewige zee.

Apollo,
as een vlamm'
in de schaol'
van de roemte,
de jongeling
van tempel en kruus.

as een man van oons
lege waeterlaand
kwam hi'j omme
in de grote zee,
in de boot die veerde
deur duustere naacht.

Lodewiek Hooghiemstra
(Uut: De Ovend, 17e jr. no. 1, 1989)

Tien fraanken veur Edith Piaf

Tien fraanken
om heur op te zuken
tien fraanken
veur de plattegrond...

Twie honderd fraanken
om heur te zien,
twie honderd fraanken
veur champagne in 't Olympia...

...een zwatte muske,
trillende veur een microfoon,
die zingt dat ze gien spiet het
en hoolt van Pariese lochten...

Iene van die meensken
was ik; ik heurde
hoe ze nog jong mar krebentig
heur laeste aosem uutzong...

Iene tussen al die aanderen
op et veld van "oolde glorie":
Père Lachaise, heur graf,
de stien is zwat as heur jurk...

Harmen Houtman
(Uut: Veur de vorm, 1994)

vri'jdag

29

augustus

zaoterdag

30

augustus

Leste koe hekke toe.
Ja, mar de eerste os dot 'm los.

1997

Zunne op 06.51, zunne onder 20.27

zundag

31

augustus

maendag

1

september

Kosters koe mag wel op 't kaarkhof weiden,
wodde in Peperge-De Blesse zegd van meensken die dichte bi'j et vuur zatten.

1997

Lindenoord nao 1813 (9)

Begin meie 1940 komt de distribusiedienst in Lindenoord en dan is Lindenoord et plak veur alliend mar administratieve mitwarkers en mitwarksters. Nao 1945 wodt de distribusie opheven. Et Arbeidsburo en de Dienst veur sociale zaeken wo'n nog in Lindenoord onderbrocht. En dan in 1983 komt et oolde grietmanshuus leeg te staon. Al sund de zestiger jaoren is et de gemiente dudelik dat deur et rotten en lekken d'r grote schaede an et gebouw komt. D'r komt een restauraosieplan en daor wodt een klein pat van uutvoerd, want d'r is netuurlik geldgebrek. De anbouw, de vroegere eet- en woonkaemer van de Van Harens, wodt wel anpakt. Op et dak wodt weer een torentien bouwd. In et torentien komt weer een grote belle. Op dat mement wodt d'r praot over een reprissentatieve bestemming veur de gemiente, mar d'r wodt besleuten om een ni'j gemientehuus an de Rozestraote daele te klappen. En al liekt de toekomst van Lindenoord somber, dan komt et waeterschop "De Stellingwerven" as reddende ingel uut de locht valen. Et Waeterschop d'r uuteindelik veur zorgd dat dit stok prachtige streekgeschiedenis in ere hersteld wodden kon. Hulde.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

De schoele

't Ston in de kraante:
de gevel blift staon:

Aachter die gevel
leerde ik schrieven,
lezen, aap noot mies.
vocht ik mit sommen
die nooit uutkommen wollen.

De gevel blift staon...
De schoele is vot

Zwaantje Kuiters-Keizer
(Uut: De Ovend, 17e jr. 6, 1989)

N.M. 01.53

deensdag

2

september

woensdag

3

september

Hi'j het gien broek om de kont en gien knope an de jasse.
(Makkinge)

1997

donderdag

4

september

vri'jdag

5

september

Tegen een veldwaachter wodde in Hooltpae
wel es zegd: een blauwe knope.

1997

Haast

De Haast is in de bos
en hi'j varft alles op,
de bomen, de toeken,
de blatties...

En is hi'j haost klaor
en nog 't bladgoold niet op,
bestrikt hi'j de lanen
en patties...

Et is nog mar krek,
dat de Zoemer hier zat,
te speulen mit hoed
en bikini...

Mar Haast zee, 't is tied,
dus haost jow mar wat,
ik heb zo mien eigen
opinie...

Now is de hiele bos
mit et vlammende rood
en gooldbrune kleuren
bezet....

En komt aanst de zunne,
dan zien we pas goed,
de riekdom van Haast
zien palet...

Peggy Klinkhaemer (Uut: Sprokkels en spraankels, 1980)

Lezen en schrieven

Bi'j winterdag
boeken mit naor huus!
Gruusaordig lezen!
Een droom...
A'k groot was
zo'k boeken schrieven....
'k Bleef onder de maote,
schrieven zol dromen blieven.

Zwaantje Kuiters-Keizer
(Uut: De Ovend, 17e jr. 6, 1989)

Z.K.H. Preens Claus (1926)

zaoterdag **zundag**

6 7

september **september**

Hi'j is mit 't knolswaegentien an de loop.
Hi'j het diarree.
(Else)

1997

Zunne op 07.02, zunne onder 20.11

maendag **deensdag**

8 9

september **september**

Knollen in de boek.
Wiend in de broek
(Oosterwoolde)

1997

Lindenoord (1)

Op 'e kelinder hebben jim al lezen kund over Lindenoord nao 1813. De eerste gegevens over et perceel, daor as now Lindenoord op staot (de oolde draf- en renbaene inbegrepen), bin te vienen in et register van de stemmen uut 1640. Daor is et perceel inschreven onder nommer 31, mit iene stemme. Op dat mement bin de eigeners de arfgenaemen van Geert Gleis. In meie 1648 verkopen Peter Geerts en die zien vrouw Greete Martens an Dr. S.J. van Aitsema, Secretaris over Stellingwarf-Westaende, een huus, hof en plaetse te Wolvege. Et perceel no. 31 moet doe in twienen dield wezen, want in et begin was d'r spraoke van twintig roeden en laeter is d'r spraoke van twie halve percelen, "hebbende ieder een halve stem en zijn beide tien roeden breed".
In 1674 raeken siktaoris Van Aitsema en de vrouw weg en wodt et huus "staande aan de Oldeweg" deur de arfgenaemen te koop anbeuden an Van Haren.
In 1675 verkopen de arfgenaemen van Van Aitsema et an Ernst van Haren. Op iene van de volgende kelinderblatties kun jim een citaot lezen uut de koopakte, die van groot belang is veur de geschiedenis van et huus Lindenoord.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

De dissiesmark

Ni'jsgierig geschoefel
tussen riegels kraompies,
drok en driest gezwets
van fleurige koopluden,
et vlochtige praotien
mit 'n oolde bekende,
een zwaore baklocht,
vette vingervegen in
een blauwe rutense doek.

Jaor in jaor uut
etzelde smoeke beeld,
"et oolde plaetien
dat nooit vergeelt."

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

....

woensdag
10
september

donderdag
11
september

Eet ie knollen?
Daor kan de boek van hollen.
Eet ie een pannevol?
Schiet ie een wanne vol.
(Berkoop)

1997

vri'jdag
12
september

zaoterdag
13
september

Kommedeer je hond en blaf zelf.
(Scharpenzeel)

1997

Judaspenning

Onder 't pellen
van de judaspenning
kwam 't verzonken
beeld naor boven
van 't oolde kammenet,
waorop et hoge boeket
van zulvervlusies
en oranje laampionnegies
tot de grote schoonmaek
et stof van de winter
opvong.

Wat onwennig,
as uut een aand're tied,
staot now
oonze prille vaze
boven de bonte beelden
van de kleurentevee.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Stried in Appelsche

De geschiedenis van Appelsche zal altied verbunnen blieven mit de stried van de veenarbeiders. Veurig jaor verscheen bi'j de Stellingwarver Schrieversronte een prachtige studie van Dr. Jur Schuur: "Appelscha. Bolwerk van anarchisme en radicaal socialisme." As biezundere anbieding an de kopers van disse scheurkelinder kun jim de kommende drie weken bi'j de volgende boekwinkels et boekien "Sociale strijd in Appelscha" kopen veur een rieksdaelder, as jim dit kelinderblattien mitnemen en inleveren. Nao die tied kost et boekien weer de oolde pries van f 12,50.
Et boekien is te kriegen bi'j:
De Jong in Appelsche
Deddens in Haulerwiek
Bahnmüller in Oosterwoolde
Zwikstra in Wolvege
Kromkamp in Berkoop
Farnholt in Noordwoolde
Terpstra in Scharpenzeel.

Pieter Jonker

Nationaole Ziekedag

Zunne op 07.14, zunne onder 19.54

zundag 14 september

maendag 15 september

Een boom mit knoesten geft een plaanke mit noesten.
(Oosterwoolde)

1997

Preensiesdag
V.M. 20.52

deensdag 16 september

woensdag 17 september

'k Mos et op de kni'jen ofhaelen, wodde op 'e Fochtel zegd, as et een slim zwaor kerwei was.

1997

Eupen Stal

Een Spaans toerist bezocht Berkoop,
naor blieken zol uut valse hoop.
Hi'j docht, te gek veur woorden,
Berkoop: Pamplona van et Noorden.
De bolle mit de bultboer op 'e loop.

Wooldboer

Carpe Diem

de dag dwingt
et schiemerlochten
de wekker rinkelt
overaende

waetersnood van vasse tied
spuult over verlaoten essen
poestende
komt wark'likhied naor boven

zochtende, snel
vlocht et naachtverhael
mit de waarmte
op Morphine's vleugels

eupend is de jacht
op twie dezelde sokken
de iene voet'
dot de aandere zien verhael

in disse bos
zonder ochtendgloren
is elke wedstried
mit de oftrap al
verspeuld

Willem Jan Teijema

donderdag

18

september

vri'jdag

19

september

Een knibbeltien brood is in Bliesdieke
een klein stokkien brood.

1997

zaoterdag

20

september

zundag

21

september

Beter kleine baos as grote knecht.
(Langedieke)

1997

Oold en jong

De spreker was vroeger een autoriteit op zien vakgebied, selfmade man; mar ok een autoritaire potentaot, die een boel meensken et leven zoer maekt hadde. Spreker dwaelde een peer keer of naor de jeugd van disse tied; gien goed woord kon d'r of: lui, verwend, egoïstisch weren ze.
Laeter in de diskussie etzelde weer. Ze rieden mar op knetterende brommers, wi'j warkten vroeger hadde en elke aovend zatten we te leren.
Iene van de jongsten zee: Veurzitter, een klein verhaeltien. Ik ree es mit mien pake in zien auto. Inienend stonnen we stille. Pake begon te schellen op zien geragebedrief, niks weerd dat volk. Wat was et geval, de bezine was op. Hi'j hadde vergeten te tanken."
Iezig koolde stilte, strakke gezichten.
"Is d'r nog iene die een vraoge stellen wil?" zee de veurzitter.

Wooldboer

De oolde schoele

Zwaore hoolten baanken
onwrikber in 't gelid,
aap-noot-mies en schrieven
tussen percieze lijnties,
et ritmische koor van de taofels
en van lange riegels plakken
perveensie nao perveensie
kruustochten veur de klasse
over et volle jaortallebod,
twie- en driestemmig zingen...

Oolderwetse schoele, ze zeggen,
jow deden et glad verkeerd;
toch hebben jow oons
jaor in jaor uut een protte leerd!

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Zunne op 07.25, zunne onder 19.38

L.K. 15.37
Et begin van de haast 01.54 M.E.Z.T.

maendag
22
september

deensdag
23
september

As jow mi'j gister huurd hadden,
was ik vandaege jow knecht west,
now bin ik dat nog niet.
(Ik laote me deur jow niet sturen).
(Hooltpae)

1997

Z.K.H. Preens Johan Friso (1968)

woensdag
24
september

donderdag
25
september

De haam in de boom
een peerd mit stoom.

1997

De pette

Kiebig, de zende
priestig en toek
over de schoolder,
stapte d' oolde boer
deur 't laand
en mi'j her en der
betoefd et pollegrös.

Nao zien ronte
kwam haansem de pette
van de plasse
en daor wodde,
zonder euvelmoed,
van rogge tot scharp,
et mes mit behemmeld.

Smoest'rig, een valse
teer in de kleppe,
briek en schieve
op zien vaaste plak,
brocht de pette
de boer mit de zende
zwierig thuus!.

Jan Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Lindenoord (2)

Uut de koopakte van 1675, doe Lindenoord in hanen kwam van Ernst van Haren: *"Ernst van Haren, Grijtman over Stellinckwerff-West-einde begeert bod ende concent op aende over seeckere huisingen ende hoovingen, tegenswoordich bij de Ed. Heer cooper bewoont ende gebruickt wordende, mitsgaders de twee huisen aen de oostcant bij Marrichien Arens ende Jacob Jans althans bewoont, en 't huis aende de westcaent leegstaende, streckende volgens sijn limeten, met tien roeden lants onder naem ende faem aldaer streckende van de Scheene tot in de Lende, hebbende ten oosten Claes Harments ende ten westen de viccarije van Wolvega... met de camp achter 't oude hof streckende van daer tot aende d'Heere Baerdts appel hof off acker.*
In coop becomen van Juliana van Aitsema gesterckt met haer man Foppius Wigeri Nots: publs., Anna van Aitsema insgel: geadsisteert met Peter Velsen van Hexan haer echte man, ende Jellard van Aitsema vaendrich sui juris sijnde, Wychien van Aitsema ende Julius van Aitsema, bij den Hove van Friesland veniam aetatis becomen hebbende, tot Franeker ende Wolvega resp woenachtig, tesaemen kinderen ende erffgen., van wijl: Jetske van Rosma haer moeder bij wijl: Secr. Schelto van Aitsema in echt getogen, voor 3800 Car. guldens, te voldoen op Allerheiligen 1675 em 1676."

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

vri'jdag

26

september

zaoterdag

27

september

Zo heer, zo knecht.

1997

Zunne op 07.37, zunne onder 19.22

zundag

28

september

maendag

29

september

Stille en bestendig, mar de knepen inwendig.
(Ni'jtriene en De Hoeve)

1997

De slaop uut

Klaos was een goeie kerel
En schone as de braand.
Klaos har een klein gebrekkien
En ok een klein verstaand.
Hi'j mocht zo geern pronken
En kocht now dit, dan dat!
En as ie zels gien geld har,
Dan liend' ie mar weer wat.
Now is zoks wel gien schaande,
Want zokken bin d'r méér,
Mar aj' Klaos es wat lienden,
Dan kreeg ie 't haost niet weer!
Zo kwam d'r laest een koopman
Mit 'n machtig mooie hoed.
Klaos docht: "Die wo'k wél hebben!
Die ston mi'j grif ok goed!"
De koopman vreug him geld of
En Klaos dee drekt een bod.
Hi'j kréég him, zol betaelen,
Mar... har nog wat tekot.

Hi'j zee: "Dat is now blinders!
Mar waacht mar hen-de-weer."
Hi'j docht: Ik gao naor Jan toe,
Die lient mi'j wel 'n keer.
Mar Jan lag al op berre.
Dus klopte Klaos an 't glas.
En nao een peer keer kloppen
Vreug Jan wat of d'r was.
Klaos reup: "Jan! Bi'j' nog wakker!"
"Ja wisse, Klaos, hoe dan?"
"Ik mos een schelling bruken,
Kuj' die ok lienen, Jan?
'k Belove, da'k him morgen
Weeromme brengen zal...
Ie kun mi'j toch wel heuren?"
.....
"Nee Klaos, ik slaope al!"

H.J. Bergveld
(Uut: De Oolde Pook, 1971)

Klokhuus

Een roepe in een bellefleur,
die at mar deur en at mar deur.

Zo kwam hi'j bi'j et klokhuus an;
dat aarme klokhuus schrok d'r van.

De roepe zee: "Jow moet ik niet!
Mar hangt hier soms de goeie tied?"

Jouk
(Uut: Wille op 'e brille, 1982)

....

N.M. 18.53

deensdag

30

september

woensdag

1

oktober

Hi'j knarpt as een oolde kroje.
(De Haule)

1997

Ni'jjaor (isr.) 5758

donderdag

2

oktober

Ni'jjaor (isr.) 5758

vri'jdag

3

oktober

'Jow jonge zeune wodt vast ok boer,' zee de dokter. 'Toch waor?' zee de boer. 'Jao,' zee de dokter, 'ik heur him now al knarpen (= klaegen).'
(Hooltpae)

1997

Lindenoord (3)

In 1688 nam Ernst van Haren ontslag as grietman van West-Stellingwarf. Hi'j vestigde him op et Vene en zien zeune Willem, geboren op 6 jannewaori 1655, volgde him op. Die was trouwd mit Frouck van Burmania, bi'j wie hi'j twaelf kiender hadde. In 1679 was hi'j grietman van Doniawerstal wodden en in 1680 was hi'j volmacht op de laanddag. Hi'j bleef dat 43 jaor laank en daoromme verbleef hi'j meerstal in Liwwadden. De meerste van zien kiender bin dan in Liwwadden deupt, mar inkelden bin ok inschreven in et deupboek in Wolvege. Zeuven kiender bin jong wegraekt, wiels zien vrouw in 1702 op 42-jaorige leeftied in Wolvege wegraekt. In 1708 is hi'j hertrouwd mit Rixt van André. Willem bleef tot 1711 grietman van West-Stellingwarf en hi'j wodde opvolgd deur zien zeune Duco. Van 1718 tot 1723 vinden wi'j Willem van Haren weeromme as grietman van Et Bildt, waor hi'j et plak eupenhul veur zien kleinzeune Willem. Die zien heit, Adam Ernst van Haren, was in 1717 wegraekt en de jeugdige Willem was nog te jong om zien heit op te volgen. Ok hadde hi'j et voogdijschop over die zien jongere breur Onno Zwier van Haren, de laetere grietman van West-Stellingwarf.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

Hano

Een reiziger uut Dieverzaand
gong naor de Burgelike Staand.

Hi'j vreug as hi'j zien naeme Ton
in Hano ommezetten kon.

De juffer an 't lokettien vreug,
wat him tot dit verzuuk beweug.

Hi'j zee: "Ik zitte mennig uur'
as reiziger an 't autostuur.

Zodoende lees ik elke dag
wel honderd keer dat Hano-mag!"

Jouk
(Uut: Wille op 'e brille, 1982)

Werelddieredag
Eerste sutelaktiedag

zaoterdag

4

oktober

zundag

5

oktober

Die zit mar wat op 'e stoel te knapperen mit de tanen, d'r komt niks uut zoe'n iene, et is een doezertien.
(Steggerde)

1997

Zunne op 07.49, zunne onder 19.06

maendag

6

oktober

deensdag

7

oktober

De klute is soms groter as de pot.
(Et liekt soms mooier as dat is.)
(Hooltpae)

1997

De visker

Vergruuid
mit de kringloop
van de netuur,
berustend
in de zekerhied
dat ok hi'j,
de foekevisker,
niet ontkomt
an de greep
in et leefnet.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Vandaege
is de rogge mi'jd,
wodd' et mes
in de zoemer zet;
gien golvende wiend meer
over riepende aoren,
naekend staon de stoppels
op et ienzeme veld.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

H.H. Preenses Juliana Edema (1981)
Twiede sutelaktiedag

E.K. 14.23

woensdag

8

oktober

donderdag

9

oktober

'k Hebbe et liever in de klompen as in et koppien,
wodde in Spange zegd van slechte koffie.

1997

Wereldmissiedag veur de kiender

Z.K.H. Preens Constantijn (1969)
Grote Verzoendag (isr.)
Dadde sutelaktiedag

vri'jdag

10

oktober

zaoterdag

11

oktober

Zunig, bessien, zunig, mit een jaor
kriegen we een ni'je klokke.
(Buil)

1997

Lindenoord (4)

Duco van Haren, die in 1688 geboren was, was niet trouwd. Hi'j raekte weg op 30 november 1742 in Wolvege. Hi'j was vaeker as grietman in West-Stellingwarf persent as zien heit en pake. Karke en onderwies konnen op him rekenen. In 1733 kreeg de karke in Wolvege een ni'j orgel en hi'j zorgde d'r ok veur dat d'r in Hooltpae en Wolvege ni'je luudklokken kwammen. Duco hadde huus en hof in 1727 arfd en hi'j leut et oolde huus ofbreken. D'r vaalt te lezen: "zijnde die huisinge afgebroken, dus pro memoria ende wort aan 't nieuwe nog getimmert". In meie 1733 wodt "sekere nieuw gebouwde huisinge cum annexis" taxeerd op een huurweerde van f 100,--.
Et ni'je huus wodt in 1732 tekend deur Andries Schoenmaker, die tegere mit de tekener Cornelis Pronk op 2 juli een reize naor Wolvege maekte. De prente is beweerd bleven in de Keuninklike Biebeltheek in Den Haag. Duco was niet trouwd en daoromme wodde zien neve Onno Zwier van Haren de opvolger om de grieteni'je te besturen. Duco van Haren hadde aorig wat boerkeri'jen en laanderi'jen ankocht in West-Stellingwarf.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

Storm,
een duuster en duvels
stok netuur,
gieselt sloem'rende
krachten wakker,
daegt oons driegend uut
tot een ongelieke stried,
trek gierend zien trieste
spoor van geweld,
tot mit een nuvere stilte
et gewone ritme weer begint.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

zundag
12
oktober

maendag
13
oktober

De klokke slat nooit minder as iene
en nooit meer as twaelf.
('t is nogal wiedes)
(Peperge-De Blesse)

1997

deensdag
14
oktober

woensdag
15
oktober

As je de neuze jokt dan hej' wat ten goede:
een klok, een smok of stront roeken.
(Ni'jberkoop)

1997

Droomwereld

de oolde plaetse
appelbomen
zoel zoemerweer
een blauwe locht
'k zit mar stille henne
veur mi'j uut te dromen
de zorg van elke dag
veur een schoffien zo ontvlocht
een witte vlinder
strikt naost mi'j daele
op een blompien in de blieke
vlak bi'j mi'j
en gaot mitien
dan ok weer veerder dwaelen
krek liek as mien gedaachten
zo veurbi'j....

Berkoop, juli 1945

Lamkje Hof-de Boer
(Uut: Van mien kaant bekeken, 1981)

Lindenoord (5)

D'r bin vuuf leden van et geslacht Van Haren grietman west in West-Stellingwarf. Mar van die vufe is Onno Zwier van Haren de bekendste west. Hi'j was van 1743 tot 1779 grietman. As grietman kuwwe niet vule van him geweer wodden, mar destemeer over zien talenten as dichter en staotsman. Veural zien privéleven en zien privébelangen hebben een stempel drokt op zien bekendhied.
Onno Zwier van Haren is op 2 april 1713 in St. Annaparochie geboren. Nao zien opleiding kreeg Onno Zwier zien eerste betrekking as historieschriever van Frieslaand. In datzelde jaor wodde hi'j benuumd tot burgemeester van de Friese stad Sloten, en as dippeteerde uut de Friese adel in de Staoten. In 1739 wodde hi'j kommitteerde ter generaliteit, lid van de Raod van Staote en in 1740 commissaoris ter voorziening van 's lands magazijnen. In 1742 volgde de benuming tot grietman en wodde hi'j ok gevolmachtigde tot et regelen van zaeken van justisie en financiën in Noord-Braobaant. Veerder was hi'j commissaoris-ginneraol van de Zwitserse troepen ten dienste van de Republiek. In 1746 wodt hi'j deciseur te Maastricht en in 1747 gezaant in Zwitserlaand. In 1748 wodt hi'j nog extraordinaris ambassadeur te Aken.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

Wereldvoedseldag
V.M. 05.47

donderdag 16 oktober

vri'jdag 17 oktober

Daegs zegt et van klipperdeklap
en 's naachs dan staot 't veur 't beddegat.
Een peer sloffen.
(Peperge-De Blesse)

1997

Wereldmissiedag (r.k.)

zaoterdag 18 oktober

zundag 19 oktober

Klits, klets, klaander, van de iene bill' op d'aander.
(Aj' een pak veur de broek kriegen)

1997

Flash-back

Haastvekaansie!
Mit de trein naor
Duutslaand!
Geef mi'j de haast!
De haast vaalt
altied mit!

De man lest de
reklamekreten
op et anplakbiljet,
en zicht alles
weer veur him.

Mit de trein naor
Duutslaand.
Inkelde reize
Bergen-Belsen.
Haast 1943.

Johan Veenstra
(Uut: As de wilde roze bluuit... 1979)

Rommelschore

Zoele middag in augustus
as et bruuiend brodsig wodt.
Zwatte wolkens, witte voegel,
bode van de dondergod.

Heur zien bosschop: vuur en rommel,
vonkend staot de locht in braand.
Klaeterende komt et waeter,
en verzopt et oolde laand.

Slag op slag flitsen daele,
as een haemer, staol op staol.
Hiel de wereld in benauwdens
veur de grote sidderaol.

Dan... van aachter fladden wolkens
komt de zunne, straolend ri'j.
Iederiene haelt weer aosem,
Thor zien lelkens is veurbi'j.

Johan Veenstra
(Uut: As de wilde roze bluuit... 1979)

Zunne op 08.13, zunne onder 18.35

maendag

20

oktober

deensdag

21

oktober

Klikspaon, halve maon'.
Ie meugen niet over mien vondertien gaon.
Hontien zal jow bieten. Kattien zal je klauwen.
En dat zal je slim berouwen.
(Ni'jhooltpae)

1997

L.K. 06.50

woensdag

22

oktober

donderdag

23

oktober

Ze kun van aarmoede de klinke van de deure niet vienen.
(Scharpenzeel)

1997

Lindenoord (6)

Op 11 feberwaori 1738 trouwde Onno Zwier van Haren mit Sara Adeleide van Huls. Ze kregen elf kiender. Meerstal weren ze in de zommermaonden in Wolvege. Onno Zwier verfraaide et sobere huus Lindenoord deur et anbouwen van twie vleugels. Hi'j wol ok geern een groot park anleggen, mar daorveur mos hi'j van Roomsen laand kopen en dat lokte eerst niet. Pas in 1749 kreeg hi'j dat veurmekaander. Onno Zwier van Haren zien carrière lopt een deuk op as hi'j in 1760 beschuldigd wodt van incest. Hi'j vlocht naor Brussel. In et laeste van meert komt Onno Zwier naor Wolvege. In et bestuurlike circuit wodden hi'j en de vrouw negeerd. Onno Zwier gaot in de verdediging. Hi'j mist in Wolvege et leven, dat hi'j al die tied leided het. Hi'j schrift een protte brieven en ontwikkelt him veerder as schriever. Pas nao zien dood in 1799 komt zien wark as schriever volop in de belangstelling.
In de naacht van zaoterdag op zundag 20 oktober 1776 braant et huus Lindenoord of. Klaorhied over de oorzaeke is d'r nooit kommen. Een schitterende kollektie boeken gaot verleuren bi'j de braand. De schae wodde roesd op f 20.000,--. Van Haren besleut tot herbouw. Drie jaor gong d'r mit henne. Hi'j maekte et risseltaot niet mit, want op 2 september 1779 raekte hi'j in Huize De Wildbaan weg.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega, 1989)

Maone

Jow verleden
he'k lezen
en jow loop
berekend,
mar ik blieve
naor jow kieken
mit grote
kienderogen.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Dag der Verenigde Naties

vri'jdag
24
oktober

zaoterdag
25
oktober

Wat wi'j mit oons geld doen,
zullen we him niet an de klinke hangen.
(Hooltpae)

1997

Aende van de zoemertied

Zunne op 07.25, zunne onder 17.20

zundag
26
oktober

maendag
27
oktober

Et geld over de klinke gooien.
(Blesdieke)

1997

Baesen

Twie vroulu uut de Smilde,
Krebentig en wat stram,
Die stonnen bi'j de Veenhoop
Te waachten op 'e tram.
In ienen zee de iene:
"Now is 't ok wat! Wel stom!
Now heb ik ja gien brille!
Hoe kon 'k toch ok zo dom!
'k Gao him nog effen haelen,
Ik bin d'r daolik weer!"
Ze heukelde naor huus uut,
Mar was nog niet zo veer,
doe bi'j de ere brogge
De tram an schoeven kwam.
Ze zwaaide mit de buusdoek
En wonk de machinist!
Die goeie man, die stopte
En vreug: "De tram gemist?"
"Nee" hiemd' oons poestig wiefien,
"Nee, ik was goed op tied.
Mar doe 'k daor ston te waachten,
Har ik mien brille niet.
En now heb ik him nóg niet,
Mar ik moet tóch mar mit!
Wat he'k daor tegen lopen!
'k Bin bliede, dat ik zit!"
"Mar Klaosien!" zee heur buurvrouw,
"Droom ie now hadde op?
Wat baes ie over brille!
Die heb ie ommes op!"

H.J. Bergveld (Uut: De Oolde Pook, 1971)

Kiends

Heur ogen
ontspiegeld,
heur woorden
verdreugd
tot losse klaanken,
aendeloos herhaeld
in et zaandglas
van heur verleden.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

deensdag

28

oktober

woensdag

29

oktober

Dat is wel zoe'n kleveklaste,
ie raeken ze niet weer kwiet.
(De Hoeve)

1997

Hervormingsdag (prot.)
N.M. 11.02

donderdag

30

oktober

vri'jdag

31

oktober

Kleine kiender trappen je soms op 't kleed,
mar grote kiender soms op 't hatte.
(Hooltpae)

1997

Lindenoord (7)

Onno Zwier van Haren wodde in september 1779 begreuven in St. Annaparochie. Uut et testament en uut et Floreenregister van 1758 dot blieken dat de bezittings van Onno Zwier van Haren in West-Stellingwarf groot binnen. De ongetrouwde zeune Willem Anna volgt Onno Zwier op as grietman van West-Stellingwarf. Hi'j trekt in bi'j zien moeder op et herbouwde Lindenoord.
De wedevrouw Van Haren voert een te grote staot en zit mit een protte schulden. Winters bin ze meerstal in Liwwadden. Laeter gaot ze daor veur vaast wonen. Ze raekt op 10 feberwaori 1793 weg. Dan moeten acht kiender van de femilie Van Haren de arfenis verdielen. De bezittings wo'n roesd op f 217.000,--, mar de schulden bin nog groter. De boel wodt dus eerst mar niet verdield.
Now is et netuurlik niet meugelik om in et bestek van disse scheurkelinder de hiele geschiedenis uut de doeken te doen, dat as jim nog meer belangstelling hebben veur dit onderwarp, dan zo'k jim anraoden om naor de biebeltheek of de boekwinkel te stappen en neem et boek van "De Van Harens en Wolvege" even mit. Et boek telt 176 bladzieden en zit bastensvol mit illestraosies.

Fokke Middendorp
(Uut: De Van Harens en Wolvega)

Satellietstad

As een teken
veur de stad in wodding
staot ienzem
in et poolderlaand
tegen de blieke locht
een grote poonskaorte:
et betonnen geraemte
van een flatgebouw.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Allerheiligen (r.k.)

zaoterdag 1 november

Allerzielen (r.k.)

zundag 2 november

Dat is ok een Klaos Klompe,
een hoolten Klaos.
(Steggerde)

1997

Zunne op 07.38, zunne onder 17.07

maendag 3 november

deensdag 4 november

Jan, Piet en Klaos,
mar Klaos is de baos.
(Scharpenzeel)

1997

Alliend
de netuur
leeft et leven:
ze het gien weet
van et weten.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Ontstegen

Mien kleinste
gedichien ontglipte
mi'j mit een zochien
van de wiend,
zweefde zachies
fladder-daansend
al hoger en hoger;
niet meer van mi'j
zie 'k et now en dan
weeromme:
een gleensterdruppien
in de vroege zunne,
een dwarrelvlokkien
van veurzichtige sni'j.

Jan van Overtjonger
(Uut: Zonder zille, 1983)

Daankdag veur gewas en arbeid (prot.)

woensdag **5** **november**

donderdag **6** **november**

'Daor heur ik je,' zee dove Klaos,
en d'r leup een moes over de zoolder mit klompen an.
(Wolvege)

1997

E.K. 22.44

vri'jdag **7** **november**

zaoterdag **8** **november**

Een fiespelkont is een vrommes dat altied an et poetsen is en daor nooit klaor mit is.

1997

Hylkje en ikke (1)

Wat kuj' ok stom doen, hen. A'k now toch een betien meer fantesie en durf in de huud had hadde, dan hadde ik now et gesprek van de dag wezen kund in Frieslaand en in 't biezunder in de Friese literaire wereld. Ik mos lessend wat veurlezen uut eigen wark in een mooi oold Fries stattien. En now hadde de bekende Friese schriefster Hylkje Goïnga zoal es tegen me zegd: "As ie es een keer bi'j mi'j in de buurt binnen, dan kom ik te luustren."
Now, zoks is oe zo aorig, dat ze was d'r dus die aovend.
We weren d'r beidend nogal betied, d'r heisterden allienig nog mar een peer bestuursleden omme, de gewone vrouwluden mossen nog kommen. Dat ik vreug de veurzitster as 't goed was, dat ik eerst, en ok tiedens et zaekelike pat, bi'j Hylkje zitten gong, wat ik hadde heur sund de boekemark in Drachten niet meer zien, dat we hadden wel wat te bepraoten.
Now, dat was best, dat wi'j flutten argens daele en staorigan roegelde de zael vol vrouwluden. Ze kwammen ok bi'j oons an et taofeltien te zitten en ... ze keken naor oons. Now was et die vrouwluden vanzels al rap dudelik wie ik was, mar dat vrommesien dat naost Veenstra zat en daor hi'j zo drok mit an de praot was...
Hoe et veerder gong, lezen jim op iene van de volgende blatties.

Johan Veenstra
(Uut: Stellingwarver Stiekelstokkies 3)

Regen

Verdriet lopt bi'j de ruten daele,
traonen tikken op 'e veensterbaanke.
Et waachten is op 'e
buusdoek van de zunne.

Winter

De winter hangt wottels van ies
an de raand van et dak.
Dommiet lopt de zunne
et waeter over de tonge.

Bote Stellingwerf
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 4, 1992)

Zunne op 07.51, zunne onder 16.55

zundag
9
november

maendag
10
november

Kiepen mit flodderkaomen bin fleurig en gewoonlik bin et beste leggers.
(Noordwoolde)

1997

Sunte Matten

deensdag
11
november

woensdag
12
november

As et peerd fittelt, maekt et kleine stappen.
(Buil)

1997

Hylkje en ikke (2)

En ik zag die vrouwluden wel kieken en et zwiet brak me an alle kaanten uut, want ik dochte: dommiet daenken die vrouwluden netuurlik dat Hylkje en ik bi'j mekaander heuren, dat wi'j wat hebben. En ik zag ze daenken van: et is gien onaorig stel, mar dat wiefien moet toch wel een jaormennig oolder wezen as die Veenstra. Op zien minst toch wel een jaor of vuuftien. En now is 't beslist gien onaorig vrommesien, mar et is toch wel wat wonder, dat zoe'n man op een oolder vrommes vaalt. Et is dus bliekber toch wel zo dat schrievers en dat soort volk d'r wat wonder in omme slaon.
En doe vreug ien van de vrouwluden zomar an Hylkje: 'En hoe is 't bi'j jim in Ni'jhooltpae?'
En grote stommeling da'k was, doe zee ik dat zi'j niet in Ni'jhooltpae woonde. Grote stomkop da'k ok was! Hylkje en ikke, we hadde ze netuurlik in de waon laoten moeten. We hadden gewooon et spullegien mitspeulen moeten. Hylkje hadde gewoon zeggen moeten van: 'Now, wel goed, je, as 't morgen mooi weer is, bin 'k van doel en doe de bedddeboel d'r uut.'
En hoe et dan misschien veerder gaon kunnen zol, lezen jim een peer blatties veerder op.

Johan Veenstra
(Uut: Stellingwarver Stiekelstokkies 3)

Oproep recepten oolde streekgerechten

Bi'j de Stellingwarver Schrieversronte kommen riegelmaotig vraogen binnen of we ok recepten kennen van oolde streekgerechten. Kennen jim zokke oolde recepten? Stuur ze oons asjeblief even toe. Dus: Wat atten jim vroeger veur typische streekkost? Hoe wodde dat eten toemaekt? Wat haj' d'r dus percies veur vanneuden? Weren d'r ok gerechten diej'm op biezundere daegen, feestdaegen of zo atten? Of in et hujlaand? En mit een trouweri'je of een begraffenis? Genoeg vraogen. Stuur jim reakties naor de Stellingwarver Schrieversronte, Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde.

Pieter Jonker

donderdag

13

november

vri'jdag

14

november

Iene die vaeke foetert, kuj' een foetergat,
een foeterklaos, een foeterkont(e),
een foeterprente of een foeterzak numen.

1997

zaoterdag

15

november

zundag

16

november

Een appel of een koekien wodt gapt,
mar een Friese statklokke wodt steulen.
(Ooldelaemer-Ni'jlaemer)

1997

Hylkje en ikke (3)

En dan hadde ik zegd: 'Dan za'k je daor wel bi'j helpen moeten, mien maegd. Dekens uutkloppen en zo.'
Dan hadden ze echt docht dawwe bi'j mekeer heurden. En een peer aandere vrouwluden herkenden heur in de loop van de aovend ok as de bekende Friese schriefster, dat dan was 't grote ni'js vanzels as een lopend vuurtien veerder gaon. In een dag of wat was et hiel Frieslaand deur west.
De *Frieslaand Post* hadde vanzels drek beld veur een dubbelinterview en de verslaggever hadde over de tillefoon al vraogd wanneer awwe now definitief saemenwonen gaon zollen en of dat in Iesbrechtum of Ni'jhooltpae wezen zol.
En Tineke Steenmeijer van et Fries Letterkundig Museum zol hielemaole overstuur naor de Schrieversronte in Oosterwoolde bellen om materiaol van schriever Veenstra, want in Liwwadden hebben ze zels gien foto van de bekende Stellingwarver schriever, en dat hoefde ok nooit, mar now hi'j ommescharrelt mit de bekende Friese schriefster Hylkje G. moet et weer wel.
En hoe et oflopt lezen jim op iene van de volgende blatties.

Johan Veenstra
(Uut: Stellingwarver Stiekelstokkies 3)

Nust

Hi'j legt in een eer zien nust.

As hi'j vremd gaot en hi'j het de papegaai van 't stokkien scheuten, dan kriegt zi'j iene onder de linkerbille weg (mit aandere woorden: een kiend).

Hi'j kreup as een hond in zien nust.

Aj' een uutbraander kriegen en jow vienen jowzels schuldig
dan kroep ie mit de stat tussen de bienen vot.

Jelle Doornveld, Wolvege

Zunne op 08.03, zunne onder 16.45

maendag
17
november

deensdag
18
november

Zeed-ie wat
of gong jow et gat?
(Ni'jberkoop)

1997

woensdag
19
november

donderdag
20
november

As de roe van et gat is,
bin de stokslaegen vergeten.
(As de ellende aachter de rogge is,
bi'j' et vaeke ok weer gauw vergeten.)
(Ni'jberkoop)

1997

Hylkje en ikke (4)

'Ik wil Johan en Hylkje graeg naost mekaander in een glaezen vitrine liggen hebben,' zegt Tineke Steenmeijer tegen Pieter Jonker, 'awwe de Troelstra-samling dan toch kwiet raeken, hewwe d'r in elk geval wat moois veur in 't plak, mar stuur ie et wel vlogge, Pieter, want as mien man Fraans as wethoolder es een malle bujje het, dan dri'jt hi'j de Schrieversronte binnenkot misschien de nekke wel omme. Dat stuur ie et wel gauw, Pieter? Jim bin d'r now nog.'
En dan belt ze drekt de ferneamde Fryske skriuwer Douwe K. of die et al heurd het van Hylkje G. en Johan V. Douwe is een tel of wat spraokeloos.
'Et wil me niet an,' zegt Douwe, 'ik miende altieten...'
'Ja, dat miende ik ok,' zegt Tineke, 'mar dat is dus niet zo.'
Laeter op 'e dag belt ze de KFFB ok nog. Now, die zollen zokke scharrelderi'je vroeger zundig vunnen hebben, mar now bin ze hielemaole uut de schroeven en ze kommen mit een extra edisie van heur blad *De Fleanende Krie*.
Dat alles was d'r gebeurd, literair Frieslaand in opperste staot van opwiening, as ik gewoon wat meer fantesie en lef in de huud had hadde. Mar ik hebbe gien lef en fantesie in de huud, dat ik zal altied wel een kleurloos schrievertien blieven.

Johan Veenstra
(Uut: Stellingwarver Stiekelstokkies 3)

Stellingwarver gezegden

Noordenstof komt mooi weer of.

Stront wie het je scheten, zeden ze in Noordwoolde tegen iene die nogal wat wieslik was en uut een hiele gewone huusholing kwam.

Dat zit zee de smid
en plakte zien wief op et kachellid.

Ie kun niet in ien keer van de vloer op 'e zoolder stappen.

Sokken stoppen veur een aander
en et gaoren d'r zels bi'j doen.

Langhaor en dikke luzen, wodde zegd as de boeren et jongvee bi'j de haast lange buten lopen leuten.

Et schit altied op de grote bulte.
Goed stennen is et halve wark.

Kees Nijboer, Oosterwoolde

L.K. 01.00

vri'jdag
21
november

zaoterdag
22
november

Hi'j is aorig gattiesliep (= nauwkeurig).
(Der Izzerd)

1997

Zunne op 08.15, zunne onder 16.37

zundag
23
november

maendag
24
november

't Het d'r vannaacht aorig inknepen
(et het knap vreuren).
(Ni'jtriene)

1997

Schrieversronte-jubileumfeest in 2022 (1)

Et is wondermooie winterdag in jannewaori van et jaor 2022. Naachs het et een betien vreuren en now is de zunne d'r bi'j. Et is wit over de lanen in de Stellingwarven. De bomen bin een klein betien beriept. Onder de ekkelbomen scharrelen hiele kloften ringeldoeven omme. Een peer daegen leden het in Ni'jlaemer de eerste hadriede-ri'je west en een peer waoghalzen perberen al of de Lende haost holen wil. Stellingwarf leit d'r in ien woord wondermooi henne in die jannewaorimaond van et jaor 2022.
In de vroegere yuppieflat an de Trambaene van Oosterwoolde zitten op die prachtige wintermiddag twie leden van et daegeliks bestuur van de Stellingwarver Schrieversronte om de taofel. Et bin Chantal de Boer, een gewoepst vrommes van een jaor of dattig, en Patrick de Vries, een kruderige jongknaop van aachter in twintig. Et dadde bestuurslid, Jean-Claude de Jong, ligt mit griep in de lappebak. De beide bestuursleden bin drok doende om et vuuftig-jaorig bestaon van de Schrieversronte zoe'n betien in kannen en kruken te kriegen. Et belooft een allemachtig groot feest te wodden. In Wolvege is sporthal Lindenoord veur een hiele dag ofhuurd. Et bestuur ver-waacht zeker zoe'n vuuftienhonderd tot twieduzend meensken op 'e receptie en de jubileumaovend.

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Stellingwarver gezegden

Naost de emmer melken, wodde zegd aj' wark om 'e nocht deden.

Kan niet ligt op et karkhof.
Wil niet ligt d'r naost.

Et verstaand in Veenhuzen hebben, aj' dom doende west weren.

Braand is slimmer, wodde zegd as d'r in huus wat kepot gooid was of aj' een briek ongelokkien had hadden.

"Alle beties helpen," zee de boer
en hi'j at een vliege op.

Zolange as et mar aachter de staldeure blieft; as d'r
bi'j een boer vee dood gaon was.

Kees Nijboer, Oosterwoolde

deensdag

25

november

woensdag

26

november

Alles kits en de bok is rits.
(Wolvege)

1997

donderdag

27

november

vri'jdag

28

november

Roomse paepen
Kun niet gaepen
Om heur dikke kin
Daor zit de duvel in
(Ni'jhooltpae)

1997

Schrieversronte-juileumfeest in 2022 (2)

De Stellingwarver Schrieversronte boerkt geweldige best. Nog nooit in et bestaon van de Schrieversronte bin d'r zovule leden west. Krapan zesduzend! Niet dat et Stellingwarfs overigens nog een protte praot wodt. Och nee, et wodt eins hielemaole niet meer praot. En schreven wodt et al jaoren niet meer. D'r is al in gien vuuftien jaor een ni'j boek uutkommen. Mar meensken, die de boel ok mar een klein betien op 'e riegel hebben in de bovenkaemer, kun et vanzels best nog wel lezen. En de iene nao de ere suksestitel van zoe'n dattig jaor leden wodt herdrokt en herdrokt. *Lamert en Lutske* en *Naachs goelen de honnen* van topauteur Veenstra. *Een haandvol speulgoed* van Jouk en *De blienen eupen* van Knillis. En et volk vret et! Et is iene golf nostalgie die Stellingwarf overspuult. Een hang naor wat veurbi'j an 't gaon is. Meensken hebben seins van die rieten. Dan bin 't oolde pietereuliestellen of Hindelooper beschilderde kolekitten. Now, in 2022, bin et de Schrieversronte en de Stellingwarver boekies van eertieds. En op aovens van de Schrieversronte wodt d'r ok wel veurdreugen uut die boekies. Dan wodt d'r een man of een vrouw, die nog een betien helder is, wat knap veurdregen kan, en et Stellingwarfs nog machtig is, uut ien van de bejaordehuzen plokt om zoks.

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. nr. 2, 1992)

Control-alt-delete

en weer zit ik
aachter de tekstverwarker
gedichten te bedaenken
gedichten
die as ik
warschienlik nooit
ofmaeken zal

zoas disse
...

Klaas Knillis Hofstra
(Uut: De Ovend, 21e jr. no. 4, 1993)

Eerste Adventszundag
N.M. 03.15

zaoterdag **29** **november**

zundag **30** **november**

De boer en de boerinn'
Knepen mekaer in de kin
En zeden tegen mekaer:
We bin een gelokkig paer
(Der Izzerd)

1997

Zunne op 08.25, zunne onder 16.31

maendag **1** **december**

deensdag **2** **december**

Et is slecht krojen mit kikkers.
(Langedieke en Blesdieke)

1997

Schrieversronte-jubileumfeest in 2022 (3)

Nao de veurdracht krigt die dan nao ofloop een Friese kruudkoeke of een blik Friese doempies in de hanen drokt veur de muuite. Allemaole oe zo nostalgisch.
En ien keer in 't jaor orgeniseert de Schrieversronte Un Soir Nostalgique. Dan kommen de manluden in oolderwetse flapbroeken en de vrouwluden mit et ooriezer op en zo, en dan drinken ze koffie uut kraentieskannen mit klonties mit een touwgien d'r deur. Al mit al een lekkere Fries-Drentse mix. Typisch Stellingwarfs dus. En zo bluuit de Schrieversronte anno 2022 as nooit teveuren. Al jaoren leden bin ze de Meulehoeve ontgruuid en now hebben ze de hiele yuppieflat in Oosterwoolde in gebruuk.
Chantal de Boer schinkt koffie in en Patrick de Vris rommelt wat in zien vergeerderpepieren omme. "Woj d'r suker en melk in, Patrick? Doe de boel d'r zels mar in, mien jonge." Patrick jut him een klokkien melk en drie scheppies suker in de koffie. "Zuwwe mar es uut aende zetten, Chantal? De veurige keer hewwe et d'r over had wat et spektaokelstok van oonze jubileumaovend wodden moet. We zollen zien dawwe de vroegere veuranmannen en -vrouwen nog ien keer bi'j mekaander kriegen. Al die illustere naemen op 'e veurste riegel in de zael. Dé Stellingwarver veurvechters van dattig jaor leden. We zollen beidend perberen om d'r een stokmennig te aachterhaelen. Begin ie mar, Chantal. Hoe is et jow ofgaon, jonk? Hej' d'r een peer opsporen kund? En willen ze kommen? Ik bin slimme beni'jd."

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Uutviening

een oolde boemeltrein
et zicht is min
gries en grauw
diezig
ik kiek naor buten
wor sikkeneuriger
ongelovig stao 'k
mit de neuze
tegen et rutien

eureka!
et raempien kan eupen
grös is gruun
koenen zwat en wit
alles kreers
zoe'n raempien
mos inbouwd wodden
in elk humeur

Willem Jan Teijema
(Uut: De Ovend, 21e jr. no. 4, 1993)

woensdag **donderdag**

3 december

4 december

Daor schiet ie mien kiepen de haene d'r uut.
(zo is et percies)
(Ni'jhooltpae)

1997

Sunderklaosaovend

vri'jdag **zaoterdag**

5 december

6 december

Een kiepe is een zin, mar gien gewin.

1997

Schrieversronte-jubileumfeest in 2022 (4)

Chantal de Boer drinkt heur koppien leeg en blaedert ok wat in de pepieren omme, die veur heur op 'e taofel liggen. "Et is iene grote mislokkig wodden, Patrick," zegt ze somber. "Of ze hebben onderling spul mit mekeer of ze bin argens aanders lelk omme. Ik hebbe eerst aachter doctor Bloemhoff anzeten. Nargens een adres van die man te bezetten. Ik wus allienig mar, dat hi'j, naodat hi'j de Dikke Bloemhoff schreven hadde, in de vut gaon was en him weeromme trokken hadde op zien laandgoed an et Grootdiep. Mar et bliekt dat ze dat tien jaor leden al verkocht hebben an een euliebaron. Via via wodde 'k geweer dat ze in Braobaant zitten. Dat wiefien moet daor vanoolds wegkommen en die wol, naormaote ze oolder wodde, zo stomme graeg weeromme. Uuteindelik bin 'k ze op 't spoor kommen. Et bliekt dat ze in een super-de-luxe verzorgingshuus in Veghel zitten. Ik heb him beld. Of doctor Bloemhoff en de vrouw ok kommen wollen as belangrieke gaasten op oons vuuftigjaorig jubileumfeest. Heremientied, wat kree'k de wiend van veuren! Hoe a'k et in 't heufd haelde om him mit zokke onzin lastig te valen! Hi'j wol d'r niks mit te maeken hebben. Hi'j was nog altieten poerlelk, zee hi'j, omdat ze him indertied, doe hi'j veurzitter of wodde, gien erelid maekt hadden. En doe smeet hi'j de hoorn op 'e haoke.

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Nordies

Nilfisk de Noorman
zien vingers
vreuren haost vaaste
in et ies
doe hi'j mit 'n
grote iezeren haoke
'n lelk kiekende kabeljauw
de diepvrieskoolde
in ropte - beidend
wodden ze zodoende
zo stief an een batte.

Gien geluud te heuren,
alliend et tjoekeren
van de iezige vlakte:
kabeljauws en Noren
bin now ienkeer
niet zo praoterig...
mar gelokkig hadde hi'j
niet veur niks viskt;
al hiette hi'j dan Nilfisk,
in elk geval hadde hi'j wat
om himzels in leven te holen.

Et liekt wat op leven:
op een iezige vlakte
wat kraekende, koolde
geluden anheuren
en bliede wezen
mit een dooie muske,
om niet hielendal zinloos,
zo stief as een batte
en nooit wat echt zinnigs
daon of zegd hebbende
et leven weer kwiet te raeken.

Tel uut je weenst!

Lodewiek H.
(Uut: De Ovend, 23e jr. no. 1, 1993)

E.K. 07.11 Zunne op 08.35, zunne onder 16.28

zundag **maendag**

7 **8**

december **december**

De kiepen bin van 't rikke.
(Aj' bi'j et breiden steken valen laoten.)

1997

Dag van de rechten van de meenske

deensdag **woensdag**

9 **10**

december **december**

De kiepen krabben aachteruut.
(Et gaot minder goed mit et bedrief)
(Steggerde)

1997

Schrieversronte-jubileumfeest in 2022 (5)

Nao et middageten he'k nog es beld. Doe kree'k Philomène, dat vrommesien, an et apperaot. De doctor dee zien middagduttien, zee ze, ja, et speet heur ommeraek, ze zol perberen om him nog te bepraoten. Misschien dat et zere stee nog wat bezaachtte. Mar et lag now ienkeer slimme gevulig. Oudoe, zee ze, doe ze ophong. Ik hebbe d'r nooit meer wat van heurd. Dat et zal mit Bloemhoff en de vrouw wel niks wodden, bin 'k bange.
Ik hebbe Philomène ok nog naor et adres van Bloemhoff zien zuster vraogd," zegt Chantal. "Was d'r dan ok een zuster?" vragt Patrick verheerd. "Sietske," zegt Chantal. "Ze wodde deur intimi ok wel Titie nuumd. Kon 'k ok gien adres van vienen. Spoorloos verdwenen. Now, van Philomène wodde 'k geweer dat die in Jordanië huust. Ze is op ooldere leeftied nog an een veekoopman uut dat laand raekt. Heur heit dee indertied wel haandel mit die kerel. Ze moet now in Amman in een harem zitten as twiede vrouw van die man. Dat op Titie hoe'we ok niet te rekenen.
Now en dan he'k nog perbeerd om Oene Bult op te sporen. Dat het me ok een kerwei west! Gien spoor meer van die man te bekennen. Et bekende postbussenommer in Et Vene is al sund jaor en dag van iene aanders.

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Bliede bosschop

Naor de notaoris
wodt wel es beter luusterd
as naor de doomnee...
De bliede bosschop
van een aander testement...

Leven

Leven is d'r altied west
en zal d'r altied wezen.
We kriegen oons begin
in wat gien begin het.
We vienen oons aende
in wat gien aende het.

Bote Stellingwarf

donderdag **vri'jdag**

11 12

december **december**

Een oolde kan beter tien kiender onderholen,
as tien kiender iene oolde.
(Ni'jberkoop)

1997

V.M. 03.38

zaoterdag **zundag**

13 14

december **december**

Kleine kiender kakken kleine kroeme keutelties.
Kleine kroeme keutelties kakken kleine kiender.
(Ni'jhooltpae)

1997

Schrieversronte-jubileumfeest in 2022 (6)

Mar doe kwam ik d'r op 't laeste aachter dat Oene Bult hier vlakbi'j in de buurt zit. In een kampeerwaegen in Raevenswoold. Ikke d'r henne, naor een stokoolde Oene. Now, hi'j leut me de kampeerwaegen niet iensen in. Niet iensen vraogen van: "Woj' ok een bakkien koffie? Nee, hi'j zegende me uut. Ik kon wel weer opkrassen, hi'j wol allienig mar op dat vuuftig-jaorig feest kommen awwe de spelling van et Stellingwarfs asnog veraanderden. Dat daor kon 'k et mit doen en hi'j trok duvels de deure van de kampeerwaegen aachter him dichte.
En Remco Heite en de vrouw willen om die tied henne een cruise op 'e Middellaanse Zee maeken. De Schrieversronte zee heur niet zo vule meer, zeden ze."
Chantal de Boer liekt zuver wat in de put te zitten. "Ik hebbe hielemaole gien sukses had, Patrick. Ik hope al dat ie een peer vunnen hebben die kommen willen. Eers wodt et niks dat jubileumfeest van oons. En de meensken willen al dat volk van vroeger zo graeg nog es ien keer weer zien."
Patrick de Vries kikt niet botte fleurig toe. "Et is mi'j al krek zo vergaon as jow, Chantal," zegt hi'j zochtende. "Ik hebbe de vroegere kultuurwethoolder van Oost-Stellingwarf, Jaap Hankel, eerst opscharreld. Die zit now mit de vrouw in Sinnehiem in Haulerwiek. Nog lieke rood en opstaandig as in vroeger daegen. Hi'j het me de huud volschullen deur de tillefoon."

Johan Veenstra

(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Scheurkelinder

Ik plok de daegen
van de kelinder,
zoas de tied
dat mi'j dot...
Ik bin de scheurkelinder
van de tied...

Bote Stellingwarf

Zunne op 08.42, zunne onder 16.28

maendag
15
december

deensdag
16
december

Vroeger hadden kiender snotneuzen.
Now hebben snotneuzen kiender.
(Noordwoolde en Steggerde)

1997

woensdag
17
december

donderdag
18
december

Keutel, wie het je scheten!
(wodde zegd van een eigenwiezen iene).

1997

Schrieversronte-jubileum in 2022 (7)

"A'k misschien krankjorem was, da'k ok mar in de veerste veerte daenken kon, dat hi'j op zoks ofkommen zol. Hi'j hadde as wethoolder eertieds al genoeg ellende mit dat aekelike volk had. Hi'j wol ze nooit, mar dan ok nooit meer zien. En dan die Veenstra zeker op zoe'n aovend weer op et teniel mit een veurdracht, zoe'n snertverhael, daor as hi'j grif weer bespottelik in maekt wodden zol. Nee en nog es nee! Et was al slim genoeg dat die verhipte Schrieversronte nog beston! Waor Chantal, ik hebbe d'r gien woord tussen kriegen kund, zo gong hi'j tekeer."
Chantal schuddekopt en vlut een bakkien drinken in en ze legt ieder twie bokkepoties op et paantien. "Wat hebben die meensken now toch an heur oolde dag," zegt ze triest. "Vroeger was 't zok solide volk en now bin ze allemaole lieke gremietig en kribbig. Ie moe'n d'r zuver medelieden mit hebben." Ze deupt een bokkepotien in de thee en slobbert et koekien dan op.

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Droom

Ik kwam de straotweg daele,
mien oolde schoelepad.
An 't aende van de weg
ston een vrouw,
mit an de haand een kiend.
't Was mien moeke.
Ik reup an heur.
Ze keek naor me
en dri'jde heur naor 't kiend
dat d'r niet meer was...

Zwaantje Kuiters-Keizer
(Uut: De Ovend, 23e jr. no. 6, 1995)

vri'jdag

19

december

zaoterdag

20

december

Akke mos kakken en 't wol niet zakken.
Ze haalde de sleutel en dri'jde de keutel.
En in iene menuut was alles d'r uut.
(Scharpenzeel)

1997

L.K. 22.45
Begin van de winter 21.04 M.E.T.

Zunne op 08.46, zunne onder 16.30

zundag

21

december

maendag

22

december

Mit Sint Juttemis, as de kalver op 't ies daansen.
(Dus nooit)
(Berkoop)

1997

Schrieversronte-jubileum in 2022 (8)

"Et malste komt nog," zegt Patrick. "Ik bin ok aachter Jonker en Veenstra angaon. En we weten toch allemaole dat dat dé mannen weren indertied die schwung an de boel gavven. Kleurrieke feguren, die oe zo best akkederen konnen. Och, ik dochte bi'jmezels: awwe die now es mit 'n beidend strikken konnen veur die aovend, dan zetten we ze beidend tegere naost mekeer op een versierde leunstoel op 'e veurste riegel. Jonker he'k vunnen in een rusthuus in Borger en Veenstra woont mit een huushoolster boven in Frieslaand op 'e kaele klei. En lelk en dwas allebeide! Et aende is d'r van weg. Et kwam d'r kot op daele: Veenstra wol alliend mar kommen as Jonker niet kwam en Jonker wol alliend mar kommen as Veenstra niet kwam. Mar waoromme dan toch? he'k ze vraogd. Waoromme doen jim toch zo allemachtige zinnig en dwas. Jim konnen toch zo goed eertieds? Now, Jonker verpofte et om d'r wat over te zeggen. En Veenstra, och et speet me ok wel, Veenstra begon te goelen. D'r zit een protte oold zeer, haffelde hi'j. Oe wat zit d'r een protte oold zeer. D'r is gien dag da'k d'r niet an daenke. En doe begon hi'j weer te snotteren. Et begrootte me schoonder. En doe kree'k dat vrommes, die huushoolster, Wietske hiette ze, an de tillefoon. En die zee: Jo moatte de âld man net sa oerstjoer meitsje, De Vries, dêr kin er net oer. No sit ik der mar wer mei. Ik sil him op bêd stopje."

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Tom

Je huud is zwat,
zwat en glad.
Groot en geel
je ogen,
steren in mien ogen...
Kuwwe mekeer deurgronden?

Soepel en liendig
strek ie 't zwatte lief.
Je kop tegen mien schoolder,
een zwatte pote tegen mien wange.
Tevreden snort et spinnevieltien;
veur oons beidend.

Zwaantje Kuiters-Keizer
(Uut: De Ovend, 23e jr. no. 4, 1995)

deensdag

23

december

woensdag

24

december

Ie kun lange hangen,
aj' 't touw mar om de middel hebben.
(Munnikeburen)

1997

Eerste Kastdag
Z.H. Preens Bernhard jr. (1969)

donderdag

25

december

Twiede Kastdag

vri'jdag

26

december

Wil wel hangen, mar dan an een stopdraod.
(Ni'jtriene)

1997

Schrieversronte-jubileumfeest in 2022 (9)

Patrick de Vries et een bokkepotien op. "Mien laeste kaans was Fettje Alten. Et dee me blieken dat die in een anleunhuus in Stienwiek zat. Fettje Alten, aj' in de oolde verslaegen en zo ommeblaederen, dan was dat indertied et zunnegien van de Schrieversronte. Now, ik hebbe nog nooit zovule grauwen en snauwen over me henne kregen. Ze was zo had as een spieker. We mossen d'r mar niet op rekenen dat ze kwam. De veurige zoemer hadde ze op een ruilverkavelingsweggien onder Steggerrde reden op 'e snorfiets en doe was ze et 20-kilemeter autogien van de femilie Birkenbosch integen kommen. Now, zi'j zwaaien, mar ze hadden krek daon as kenden ze heur niet meer! En doe ze twie jaor leden in Et Vene an een verzakking hulpen was, hadde die Hooltman, die daor op zien zeuventigste nog as invaalhulp warkte, heur niet op 'e pot zetten wild. Dat ze kwam niet! En Jonker en Veenstra belden heur ok nooit meer as ze jaorig was en dat deden ze vroeger wel." Patrick kikt Chantal wat schaemelties an. "Ik hebbe d'r tot mien grote spiet ok gieniene strikken kund, jonk."
"En toch holen we de moed d'r in," zegt Chantal, "al is 't dan een wippel spullegien, we holen de eerste riegel stoelen vri'j in april. Ie weten vanzels nooit mit oolde meensken. Ze bin bi'jtieden zo veraanderlik as de wiend."

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Ik mis je

Gien natte poten op 't parket,
mar ik mis je.
Gien haoren op et klied,
mar ik mis je.
Niet veur mien voeten lopen,
mar ik mis je.
Niet uutlaoten in mal weer,
mar ik mis je.
Ik mis je oolde kammeroad.
Ik mis je trouwe ogen.
Ik mis je bliede wiemelstat.
Ik mis je a'k thuuskom.
Ik mis je aovens naost mien stoel,
oolde trouwe kammeraod!

Zwaantje Kuiters-Keizer
(Uut: De Ovend, 23e jr. no. 4, 1995)

zaoterdag

27

december

zundag

28

december

Die et bried het,
lat et bried hangen
en die 't nog brieder het,
lat 't slepen.
(Ni'jberkoop)

1997

N.M. 17.58
Zunne op 08.48, zunne onder 16.35

maendag

29

december

deensdag

30

december

Ketels mit hengsels kommen zonder hangiezer
an de haolboom te hangen.
(Steggerde)

1997

Schrieversronte-jubileumfeest in 2022 (10)

Op 'e aovend van de 25-ste april van et jaor 2022 zit sporthal Lindenoord in Wolvege om half achte al stampvol volk. De hal is versierd mit Stellingwarver vlaggen, belonnen en slingers. Een zegeuneror-kessien speult weemoedige czardasmeziek. Op 'e veurste riegel stoelen liggen kaorties mit risserveerd d'r op. En in de midden staon twie grote versierde leunstoelen ok mit risserveerd d'r op. En de bange vraoge is: Zollen ze kommen of zollen ze niet kommen? Zollen de stoelen leeg blieven of niet?
Nee, de stoelen blieven niet leeg! Et is iene menuut veur aachten as d'r wat geroes aachter in de sporthal ontstaot. D'r klaetert applaus op. Doctor Bloemhoff en de vrouw straampelen aarm in aarm deur et middenpad naor veuren. De doctor nikt angedaon naor de meensken. Et volk rekt him de halzen uut. Aachter et echtpeer Bloemhoff lopen oold-burgemeester Heite en de vrouw. Vanuut de veerte lieken ze nog gien dag oolder as veur dattig jaor. De schoonhiedsselon van Vrouw Heite het vertuten daon. Al fluusteren een peer meensken al dat ze op disse meniere ommeraek op Ronald en Nancy Reagen beginnen te lieken. Kot aachter heur stroffelt Jaap Hankel mit een stok en zien nog hupse wiefien.

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Schrieversronte-jubileumfeest in 2022 (11)

Dan gaot d'r een siddering deur de sporthal. Een zwat sluierd vrommes komt deur de deure. "Titie," gaot et van mond tot mond, "Titie is d'r. Titie is d'r ok!" Dan heurt et volk buten de hal, een schoffien laeter, een snorfiets ankommen en ze heuren onmiskenber et geluud van een 20-kilemeter autogien. En asof ze nooit gien spul had hadden kommen Birkenbosch en de vrouw de zael in mit Fettje Alten, die Haarm Hooltman bi'j heur het. Invaalhulp Hooltman het gien tied had om him te verstrupen, dat hi'j het et smoesterige uniform nog an mit et ooievaartien op 'e kraege.
Alle lege stoelen bin even laeter bezet, behalven de twie versierde leunstoelen en iene gewone stoel. Et volk hoolt de aosem in. Zollen ze kommen? Zollen ze niet kommen?
De zieddeuren van de hal gaon los. Deur de linkerdeure komt een kwiek mannegien, van op 'e kop of zeuventig jaor, mit een puntig gries baortien. Jonker. En deur de rechterdeure komt de vroegere topauteur Veenstra mit Wietske, zien huushoolster. Een schoffien laeter staon ze veur mekaander, veur de versierde leunstoelen. Wietske kikt es van de iene naor de aander. "En no meits je jimme it wer goed, âlde nûten dat jimme binne," zegt ze. En dan pakken de beide manluden mekeer veur et eerst sund dattig jaor mit bevende hanen beet. D'r gaot een golf van ontroering deur de hal. Hier en daor haelen vrouwluden buusdoeken uut de tassies.

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)

Ooldejaorsaovend

woensdag

31

december

Ni'jjaorsdag
Dag van de Vrede

donderdag

1

jannewaori

Schient de zunne mit ni'jjaor slim helder en klaor,
dan zal et wodden een goed bi'jejaor.

1997/8

Schrieversronte-jubileumfeest in 2022 (12)

"Now is d'r nog iene stoel vri'j," zegt de ceremoniemeester, "en die blift ok vri'j." Et is de stoel van Oene. Oene staot ienzem en allienig veur an de diek te klumeren mit een pertestbod veur een aandere Stellingwarver spelling.
En dan begint et feest! Een feest mit kaberet, veurdrachten, meziek en toespraoken. Chantal de Boer vragt oold-wethoolder Haankel op et teniel en zegt dat et de keuning behaegd het en verlien him de eremedallie in broons beheurende bi'j de Odder van Oranje-Nassau. Veur alles wat hi'j in vroeger daegen uut de wege zet het veur de Stellingwarver tael en kultuur. De oolde man lat him daankber en zuver wat overstuur et lintien opspellen. Een donderend geklap volgt. Alliend Jonker wist wat gekanstikkerig op zien lintien. Een duren iene. Hi'j is Officier in de Odder van de Nederlaanse Lieuw. Een onderscheiding die hi'j kregen het doe hi'j as burgemeester van Diever mit pensioen gong. En doctor Bloemhoff pronkt mit zien zulveren anjer op zien luusterse jassien, die hi'j intied nog kregen het van de pake van de keuning, doe hi'j klaor was mit et Stellingwarfs Woordeboek. Dan zet de hal staonde et Stellingwarfs Volkslied in.
En laeter, vule laeter, an et aende van de aovend daansen Pieter Jonker en Fettje Alten een wilde, woeste czardas. En Veenstra en Wietske springen heur bi'jkaans uut de naod mit de polenaise. Et vuuftig-jaorige jubileumfeest van de Stellingwarver Schrieversronte is een grandioos feest wodden!

Johan Veenstra
(Uut: De Ovend, 20e jr. no. 2, 1992)